

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

**на тему: “ОРГАНІЗАЦІЯ ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО
КОНТРОЛЮ У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ”**

Виконала: студентка групи ОО(ст)з-21

спеціальності 071 “Облік і оподаткування”

Фочук Оксана Володимирівна

Керівник: ст.викл. Благун С.І.

Рецензент: к.е.н., доц. Плець І.І.

Івано-Франківськ – 2024 р.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування
Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

(підпис)

Баланюк І.Ф.

(прізвище, ініціали)

«29» листопада 2023 р.

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТКИ
Фочук Оксани Володимирівни**

1. Тема роботи: «Організація здійснення внутрішнього контролю у бюджетних установах», керівник роботи: асист. Благун С.І.
2. Перелік питань, які потрібно розробити:
 - визначити принципи та завдання здійснення внутрішнього контролю;
 - виокремити нормативно-правова база системи внутрішнього контролю;
 - дослідити ієрархічні рівні функціонування системи внутрішнього контролю;
 - розглянути організацію бухгалтерського обліку у бюджетній установі як інформаційна база внутрішнього контролю;
 - визначити методику проведення процедур внутрішнього контролю;
 - зазначити особливості аналізу діяльності установи як складова внутрішнього контролю;
 - виокремити особливості контролю над формуванням та використанням коштів спеціального фонду у бюджетних установах;
 - здійснити систематизацію результатів внутрішнього контролю та організація контролю над коштами спеціального фонду у бюджетних установах;
 - визначити напрямки удосконалення внутрішнього контролю бюджетної установи.
3. Дата видачі завдання 04.12.2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	<i>РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ УСТАНОВИ</i>	17.02.2024 р.	виконано
2	<i>РОЗДІЛ 2. ОРАГІНАЦІЯ ТА МЕОДИКА ПРОВЕДЕННЯ СТРУКТУРИ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ УСТАНОВИ</i>	18.03.2024 р.	виконано
3	<i>РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ УСТАНОВИ</i>	19.04.2024 р.	виконано

Студент

Оксана ФОЧУК

Керівник роботи

Семен БЛАГУН

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

ВІДГУК

на кваліфікаційну роботу

студентки *другого* курсу групи *ОО ст(з)-21*

Фочук Оксани Володимирівни

на тему:

***«Організація здійснення внутрішнього контролю у бюджетних
установах»***

Внутрішній контроль у бюджетних установах є ключовим елементом забезпечення ефективного та відповідального управління державними фінансами. Система внутрішнього контролю має на меті запобігання ризикам, виявлення порушень та забезпечення дотримання встановлених нормативів та стандартів. Однак, недостатність чи неефективність внутрішнього контролю може призвести до невірної використання бюджетних коштів, корупції та інших фінансових злочинів.

Тому дослідження організації здійснення внутрішнього контролю у бюджетних установах має велике значення для розуміння та вдосконалення механізмів контролю над державними фінансами. Цей вступ далі розгляне основні аспекти та проблеми, що стосуються організації внутрішнього контролю в бюджетних установах, та запропонує можливі шляхи вдосконалення цієї системи з метою забезпечення більшої ефективності та прозорості у використанні державних фінансових ресурсів.

В роботі окреслено економічну сутність внутрішнього контролю бюджетної установи, опрацьовано наукові джерела і законодавчо-правову основу з аналізу, оглянуто загальну характеристику фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання, розробку і обґрунтування методики

аналізу, наведено об'єкти, суб'єкти, методичні прийоми, інформаційну базу аналізу установи, а також проаналізовані основні показники діяльності за останні роки.

Мета роботи досягнута, поставлені авторкою завдання були вирішені в повному обсязі. Тема широко розкрита, особливо детально розглянуто організацію та методика внутрішнього контролю системі бюджетною установою, що в подальшому відіграло значну роль при впровадженні результатів в практичну діяльність.

Кваліфікаційна робота Фочук Оксани Володимирівни на тему "Організація здійснення внутрішнього контролю у бюджетних установах" виконана на відповідному рівні щодо даного виду робіт, допускається до захисту, а її автор заслуговує присудження кваліфікації бакалавра обліку і оподаткування.

Науковий керівник:

старший викладач кафедри
міжнародних економічних відносин
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника

Семен БЛАГУН

25 травня 2024 р.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу

студентки *другого* курсу групи *ОО ст(з)-21*

Фочук Оксани Володимирівни

на тему:

***«Організація здійснення внутрішнього контролю у бюджетних
установах»***

1. Актуальність теми: Система реформування бюджетної сфери та адаптація обліку та контролю за бюджетними коштами до міжнародних стандартів та кращих Європейських практик передбачає необхідність розробки нових варіантів ведення обліку в бюджетних установах. Ці нові варіанти ведення обліку у бюджетних установах повинні ґрунтуватися на основі нових соціально-економічних відносин і процесу реформування системи бухгалтерського обліку. В процесі реформування спостерігаються негативні тенденції в сфері бухгалтерського обліку бюджетних установ, які здійснюють вплив на організацію облікового процесу: нагромадження методів ведення обліку на окремих ділянках; недосконалість технічних засобів обліку; неправильна організація облікової праці та інші. Належним чином організований та проведений внутрішній контроль у системі бюджетних установ вирішить не лише вище згадані завдання, а також забезпечить ефективне використання державних коштів.

2. Якість проведеного аналізу проблеми: в роботі обґрунтовано теоретичні основи внутрішнього контролю в управлінні діяльністю установи; досліджено структуру і функціональну оцінку системи внутрішнього контролю установи; вивчено особливості аналізу і оцінки внутрішнього

контролю діяльності установи та наведено шляхи удосконалення процесу внутрішнього контролю.

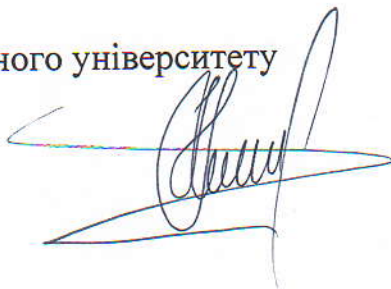
3. Практична цінність висновків і рекомендацій: в роботі узагальнено та проаналізовано матеріали наукової та науково-методичної літератури відповідно до теми дослідження, на основі якої запропоновано методику ведення внутрішнього контролю в бюджетних установах відповідно до нормативно-правових документів.

4. Наявність недоліків: суттєвих недоліків в роботі не виявлено.

5. Загальний висновок і оцінка бакалаврської роботи: робота виконана на належному рівні, відповідає вимогам вищої школи, рекомендована до захисту і заслуговує позитивної оцінки.

Рецензент:

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника

Іван ПЛЕЦЬ

25 травня 2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ УСТАНОВИ.....	6
1.1. Принципи та завдання здійснення внутрішнього контролю	6
1.2. Нормативно-правова база системи внутрішнього контролю	16
1.3. Ієрархічні рівні функціонування системи внутрішнього контролю.....	19
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ СТРУКТУРИ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ УСТАНОВИ.....	25
2.1. Організація бухгалтерського обліку у бюджетній установі як інформаційна база внутрішнього контролю	25
2.2. Методика проведення процедур внутрішнього контролю	30
2.3. Особливості аналізу діяльності установи як складова внутрішнього контролю	35
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ УСТАНОВИ.....	41
3.1. Особливості контролю над формуванням та використанням коштів спеціального фонду у бюджетних установах.....	41
3.2. Систематизація результатів внутрішнього контролю та організація контролю над коштами спеціального фонду у бюджетних установах.....	47
3.3. Напрямки удосконалення внутрішнього контролю бюджетної установи ...	56
ВИСНОВОК.....	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	64
ДОДАТОК А.....	68

ВСТУП

Актуальність теми дослідження збільшується внаслідок бюджетної децентралізації, особливо в контексті організації внутрішнього контролю у бюджетних установах. Значна частина коштів з різних рівнів бюджетів спрямовується на соціальну допомогу, тому важливо забезпечити ефективний та законний контроль за їх використанням. Органи державної аудиторської служби України відіграють ключову роль у цьому процесі. Однак проведені перевірки розкривають ряд порушень законодавства, що може призвести до неефективного використання бюджетних коштів у майбутньому.

Тому, велике значення мають керівники, що розпоряджаються бюджетними коштами. Вони мають на меті організувати систему внутрішнього контролю та аудиту, а також забезпечити їх ефективне впровадження у своїх та підпорядкованих бюджетних установах. Процес реформування бюджетної сфери та приведення обліку та контролю над бюджетними коштами у відповідність до міжнародних стандартів та найкращих європейських практик передбачає потребу у розробці нових підходів до обліку у бюджетних установах. Ці нові підходи мають базуватися на нових соціально-економічних відносинах та процесі реформування системи бухгалтерського обліку.

У сучасних умовах реформи бюджетної децентралізації перед управліннями праці та соціальної політики стоять наступні завдання: забезпечення ефективного впровадження державної політики у сфері соціально-трудова відносин, створення необхідних умов для праці та її оплати; сприяння ефективному партнерству між місцевими виконавчими органами та місцевими органами самоврядування з профспілками та їх об'єднаннями, роботодавцями та їх асоціаціями; реалізація заходів державної політики у сфері соціального захисту населення, сімейної підтримки та запобігання насильству в родинях; забезпечення гендерної рівності, протидії торгівлі людьми, виконання програм та заходів у цій сфері; обробка та виплата різних видів соціальної допомоги, компенсацій та інших соціальних виплат, що визначені законодавством

України, розрахунок та виплата субсидій громадянам країни, які мають належати до таких категорій; організація та координація соціального обслуговування населення, проведення соціальної роботи та надання соціальних послуг, включаючи супровід сімей/індивідів, через розвиток спеціалізованих закладів, установ та служб, а також за допомогою залучення недержавних організацій, які надають соціальні послуги.

Сучасні наукові дослідження проблем внутрішнього контролю відзначаються великою кількістю невирішених питань щодо принципових підходів до його організації, стандартизації контрольних процедур, регламентації та методичного забезпечення функціонування систем внутрішнього контролю суб'єктів господарювання. Деякі аспекти теоретико-методологічного характеру, пов'язані з вивченням впливу соціо-психологічних факторів на мотивацію виникнення економічних порушень та необхідність розробки ефективних методів та інструментів для здійснення превентивного контролю, залишаються мало дослідженими.

Метою дослідження є наукове обґрунтування та розробка практичних рекомендацій щодо організації ефективної системи внутрішнього контролю в діяльності бюджетних установ, а також розробка методики для специфічної сфери об'єкта – діяльності бюджетних закладів.

Досягнення зазначеної мети передбачає розв'язання ряду ключових практичних завдань щодо створення та реалізації надійної підсистеми внутрішнього контролю в системі управління бюджетними закладами.

Для досягнення цієї мети були поставлені та вирішені такі **завдання**:

- визначити принципи та завдання здійснення внутрішнього контролю;
- виокремити нормативно-правова база системи внутрішнього контролю;
- дослідити ієрархічні рівні функціонування системи внутрішнього контролю;
- розглянути організацію бухгалтерського обліку у бюджетній установі як інформаційна база внутрішнього контролю;
- визначити методику проведення процедур внутрішнього контролю;

- зазначити особливості аналізу діяльності установи як складова внутрішнього контролю;
- виокремити особливості контролю над формуванням та використанням коштів спеціального фонду у бюджетних установах;
- здійснити систематизацію результатів внутрішнього контролю та організація контролю над коштами спеціального фонду у бюджетних установах;
- визначити напрямки удосконалення внутрішнього контролю бюджетної установи.

Об'єктом аналізу є організація та методика внутрішнього контролю діяльності НПП «Синьогора». **Предметом** розгляду є комплекс теоретичних і практичних аспектів внутрішнього контролю, який застосовується у бюджетних закладах.

Методологія дослідження включала такі наукові **методи**: монографічний – для детального вивчення об'єкта; порівняльний – для виявлення відмінностей та спільних рис досліджуваних процесів; аналіз та синтез – для розгрупування об'єкта дослідження на складові частини; групування – для визначення концептуальних ознак об'єкта.

Практичне значення результатів полягає в узагальненні та аналізі основної наукової та науково-методичної літератури, що стосується внутрішнього контролю в бюджетних установах. На основі цього аналізу була обґрунтована методика ведення внутрішнього контролю у відповідності до нормативно-правових документів.

Структура дипломної роботи включає вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та додатки.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ УСТАНОВИ

1.1. Принципи та завдання здійснення внутрішнього контролю

Підхід до концепції внутрішнього фінансового контролю розглядає його як ключовий елемент системи управління, що базується на принципах відповідальності та управлінської звітності керівництва. Система державного фінансового контролю в Україні включає такі основні складові: контроль над визначенням основних організаційно-методичних принципів та оцінка функціонування внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту (проводиться Міністерством фінансів України), контроль за станом забезпечення внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту в розпорядниках бюджетних коштів (здійснює Державна аудиторська служба України), а також контроль, що здійснюють керівники бюджетних установ з організації внутрішнього контролю та проведення внутрішнього аудиту. Внутрішній контроль господарської діяльності забезпечує постійне порівняння фактично досягнутих результатів з поставленими цілями, що дозволяє виявити не лише відхилення, а й їх причини.

Контроль, як одна з компонент людської психіки, супроводжує та регулює її життєдіяльність з самого початку формування особистості. Як важлива складова психіки, контроль забезпечує постійне спостереження та оцінку психічної та виконавчої діяльності людини, що допомагає визначити правильну лінію поведінки й досягнення бажаних результатів. Це пояснює, чому контроль є неодмінним елементом будь-якої людської діяльності, включаючи економічну.

Отже, контроль виступає як засіб зменшення ризиків у господарській діяльності, які можуть бути зовнішніми або внутрішніми. Зовнішні ризики включають у себе загальний ризик на рівні держави (наприклад, стабільність податкового законодавства, інфляційні процеси) та ризики взаємовідносин з

контрагентами. Внутрішній ризик можна класифікувати як ризик збереження власності та інформаційний. Очевидно, що масштаб ризиків прямо пропорційний успішності господарської діяльності.

Міжнародний досвід свідчить про те, що в економічно розвинених країнах на ринку аудиторських послуг спостерігається перехід від підтверджуючого аудиту до системно-орієнтованого та аудиту, спрямованого на ризики. Це вимагає введення обов'язкової системи внутрішнього контролю в бюджетних установах, які підлягають аудиту. У зв'язку з тим, що Україна розвивається в напрямку ринкових відносин, перехід до такого етапу розвитку аудиту є неминучим і для нашої країни. Підтвердженням цього є думка Л.А. Сухаревої, яка вказує на те, що "відсутність чіткої системи внутрішнього фінансового контролю як основи для вирішення актуальних проблем методології та функціонування цієї системи не сприяє переходу (трансформації) від підтверджуючого аудиту (який зараз домінує в Україні) до системно-орієнтованого або ризик-орієнтованого" [44, с. 52].

Необхідність впровадження системи внутрішнього контролю (СВК) є очевидною. З цією метою важливим є уточнення теоретичних засад внутрішнього контролю з урахуванням впливу ринкових трансформацій і сучасного етапу економічного розвитку нашої держави. Також потрібно розробити практичні рекомендації щодо впровадження його в господарське життя суб'єктів господарювання.

Хоча поняття "внутрішній контроль" не є новим, структурним його елементом є бухгалтерський контроль або контроль в діяльності бухгалтера і внутрішньогосподарський (оперативний) контроль, якому було приділено увагу у дослідженнях з 70-х років ХХ століття. Однак потрібно враховувати кардинальні зміни, які відбулися в економічному і політичному житті нашої держави.

Господарський процес у межах конкретної установи можна розглядати як ефективне використання трудових ресурсів через реалізацію відповідних регламентованих дій персоналу з матеріальними та фінансовими ресурсами

установи з метою досягнення поставлених цілей. Графічне представлення об'єкта внутрішнього контролю подано на рисунку 1.1.

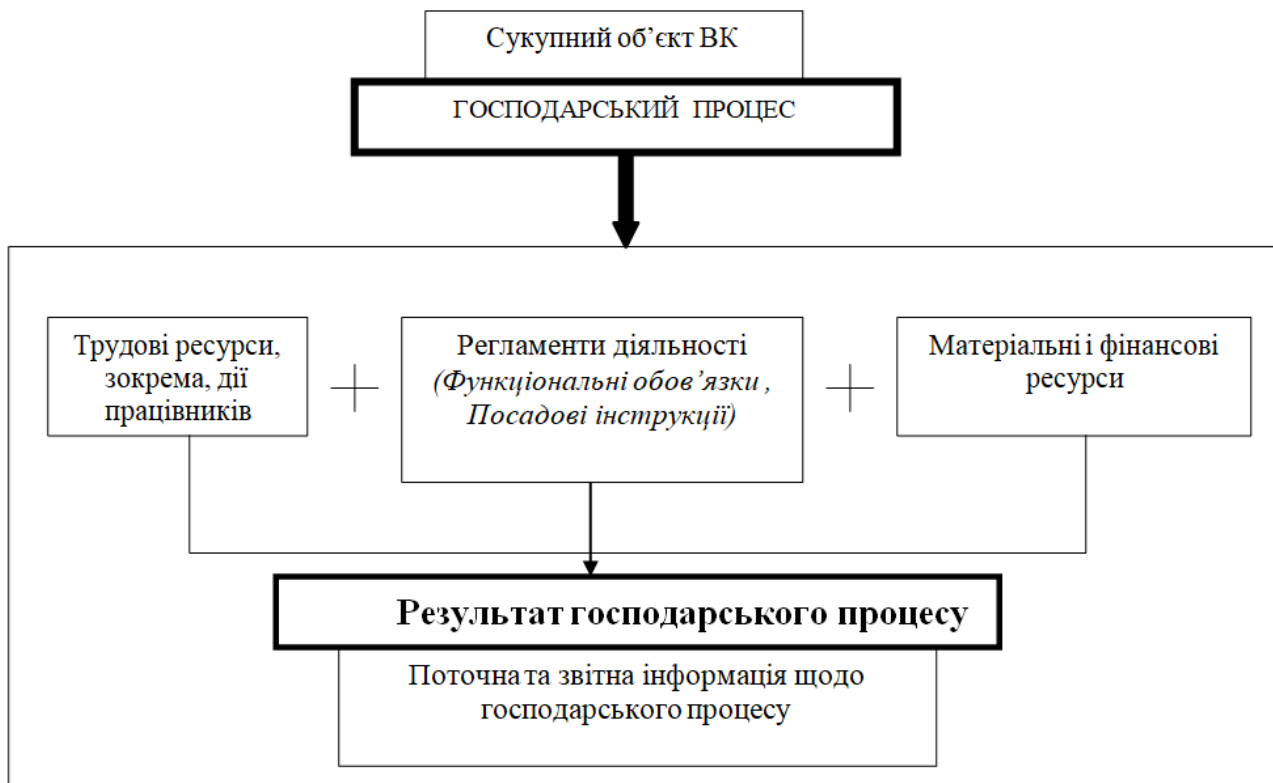

Рис. 1.1 Структура об'єкта внутрішнього контролю

Джерело: [12].

Основну роль серед елементів господарського процесу відіграють дії персоналу, оскільки ці дії досить непередбачувані. Хоча певний рівень організаційних регламентів і доступних ресурсів можна передбачити заздалегідь, спонукальні сили людської активності можуть бути важко передбачити в певний момент часу. Очікуваним результатом господарської діяльності є досягнення запланованих та бажаних показників; в іншому випадку можна логічно припустити наявність господарських відхилень. Серед таких відхилень за ознакою навмисності можна виділити помилки і порушення. Склад господарських відхилень можна представити таким чином, як показано на рисунку 1.2.

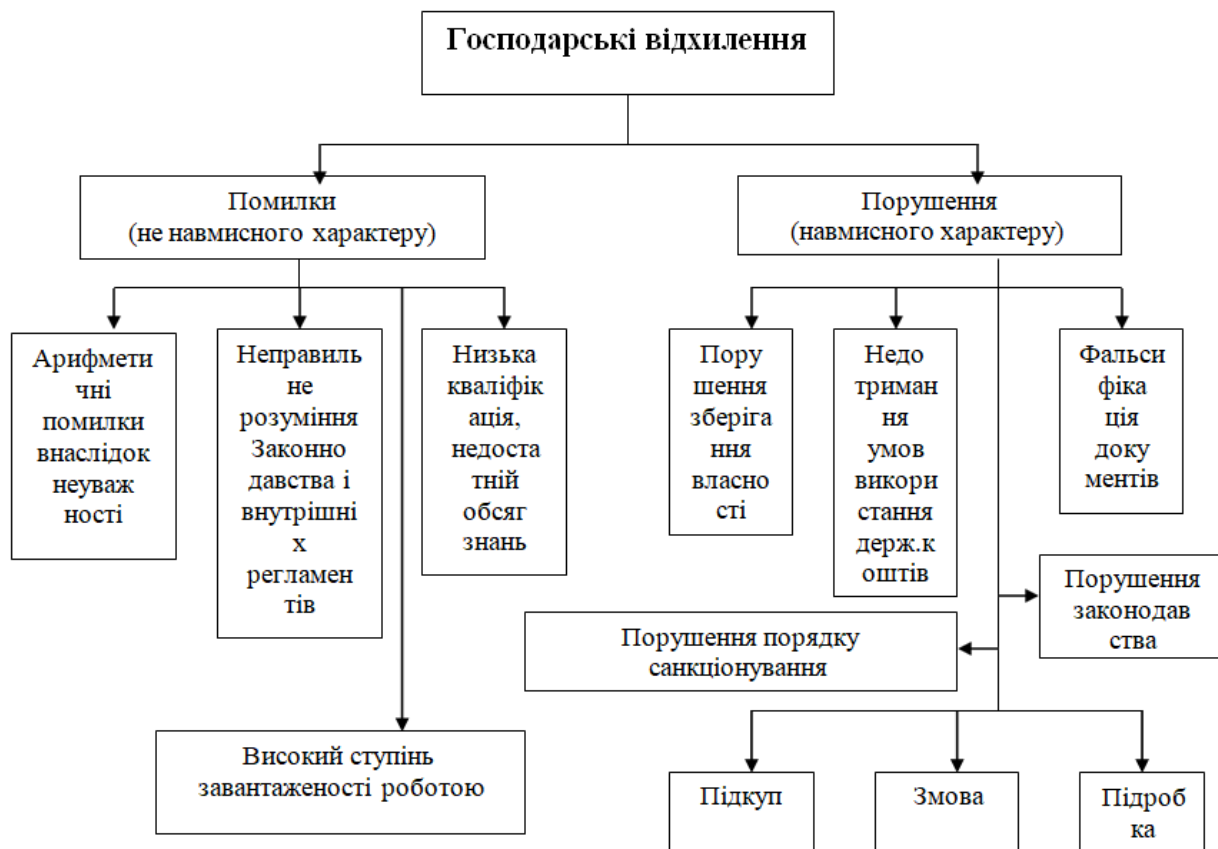

Рис. 1.2 Види господарських відхилень

Джерело: [21].

Маючи на увазі структуру загального об'єкта внутрішнього контролю, розумно розчленувати основну мету внутрішнього контролю на такі складові:

- оцінка стану ресурсів суб'єктів бюджетної сфери;
- оцінка відповідності дій працівників бюджетної установи внутрішнім регламентам діяльності;
- оцінка якості внутрішніх регламентів;
- оцінка якості надходження інформації для потреб управління;
- оцінка досягнення стратегічної мети в реальному виконанні.

Відзначимо різноманітність визначених підцілей, які чітко вказують на три головні аспекти внутрішнього контролю: людський фактор, матеріальні ресурси та інформація.

Для ефективного управління виділеними аспектами внутрішнього контролю та їх гармонійної реалізації у діяльності суб'єкта господарювання

необхідні відповідні ієрархічні структури та розподіл обов'язків серед учасників внутрішнього контролю.

Узагальнюючи вищезазначене, можемо сформулювати такий логічний послідовний ланцюжок:

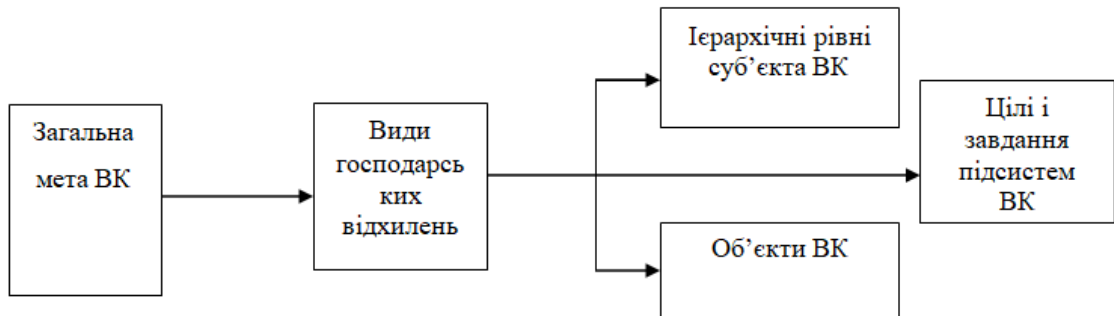

Рис. 1.3 Орієнтація на мету та завдання внутрішнього контролю

Джерело: [44].

Розгляд ієрархії та складу суб'єктів внутрішнього контролю корисно проводити в контексті окремої бюджетної установи. При визначенні конкретного складу суб'єкта внутрішнього контролю слід враховувати кілька аспектів:

- ефективність системи внутрішнього контролю є ключовою;
- система внутрішнього контролю повинна гармонійно вплітатися в загальну організаційну структуру бюджетної сфери. Економічна ефективність такої системи визначається співвідношенням між витратами на її функціонування та отриманими вигодами. Щодо системи внутрішнього контролю, основна частина витрат повинна припадати на оплату праці суб'єктів контролю;
- економічна доцільність системи внутрішнього контролю залежить від обсягу діяльності, кількості суб'єктів контролю та ефективного розподілу контрольних обов'язків між працівниками;

– крім працівників контрольної служби, до контролю мають бути залучені інші співробітники. Кожен працівник, що просунувся в ієрархії управління, повинен автоматично отримати відповідні контрольні обов'язки;

– стосовно вимог узгодженості структури суб'єкта внутрішнього контролю з загальною організаційною структурою, мається на увазі універсальність запропонованої структури суб'єкта.

Однією з особливостей полягає в розділенні функцій держави та оперативного управління. В таких умовах система управління складається з двох рівнів: держави та безпосередньо системи управління, яку представляють керівники середнього рівня. Зі складністю ієрархії управління кожен новий рівень створює додаткові можливості для недобросовісних дій і порушень, що породжує нові об'єкти контролю. Цей факт необхідно враховувати при розробці структури контрольного апарату бюджетної установи. З урахуванням зазначених вимог розглядається доцільність трирівневої ієрархії суб'єкта контролю, яка ілюструється на рисунку 1.4.

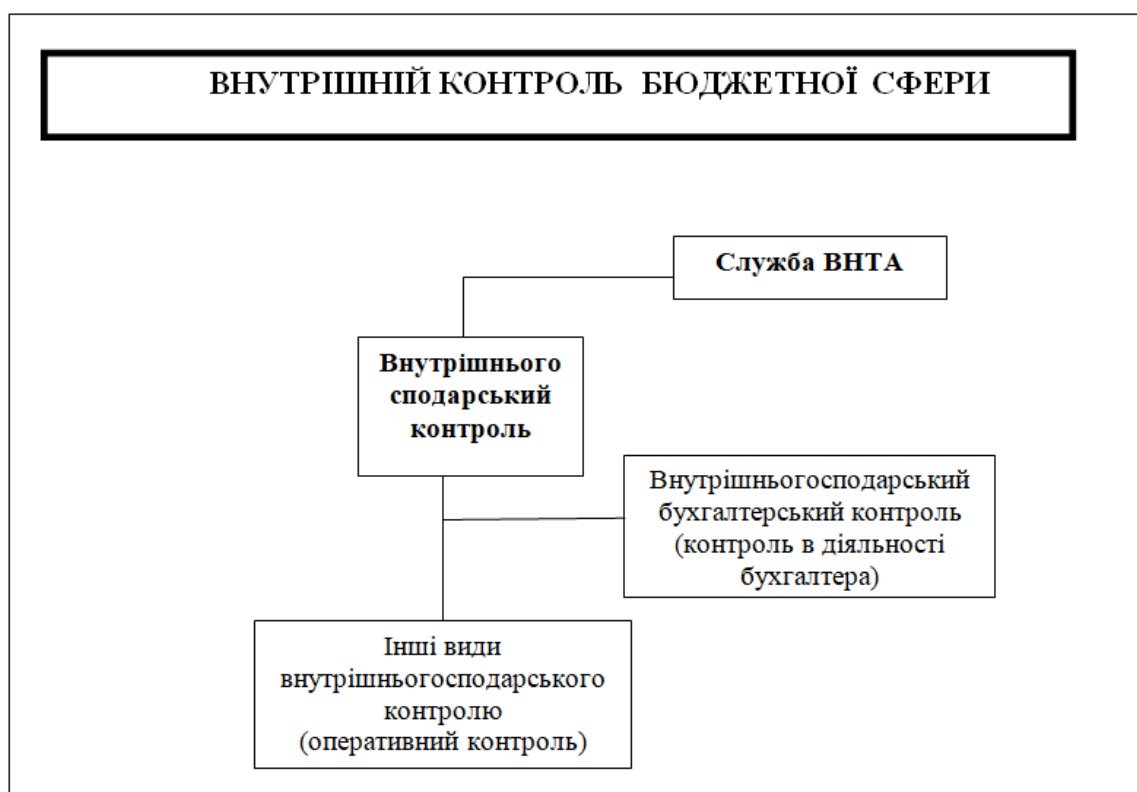

Рис. 1.4 Рівні системи внутрішнього контролю бюджетних установ

Джерело: [5].

Представлена нами ієрархія системи контролю отримує підтвердження від проникаючої функції контролю, на яку звертає увагу В.В. Бурцев і яка включає в себе контроль на всіх етапах управління: плануванні, організації, обліку та аналізі. Опис структури суб'єкта ВК тісно пов'язаний з визначенням кожного елемента завдань, які вирішуються. Метод визначення та розподілу мети і завдань ВК визначає його об'єкти та пропоновану ієрархію суб'єкта контролю. Крім того, це сприяє впровадженню системно-орієнтованого підходу до організації ВК, що збільшує ефективність контролю.

Перший рівень контролю на – це внутрішньогосподарський контроль (ВГК), який не передбачає окремої служби або департаменту установи. ВГК передбачає делегування контрольних обов'язків кожному працівнику, що представляє нижчий рівень ієрархії управління, і реалізує принцип делегування повноважень. Організована таким чином підсистема ВГК дозволяє більш ефективно контролювати специфічні аспекти господарського процесу і забезпечує оброблену інформацію про стан справ для управлінських потреб. Залежно від організаційної структури, масштабів і сфери діяльності, суб'єкти ВГК можуть бути представлені керівниками функціональних служб, начальниками відділів або структурними підрозділами. На цьому рівні контрольні обов'язки полягають у дотриманні вимог бюджетного процесу (професіоналізм і добросовісність працівників у виконанні роботи) і контролі за використанням різних видів ресурсів.

Важливу роль у підсистемі внутрішнього господарського контролю (ВГК) відіграє внутрішньогосподарський бухгалтерський контроль (ВГБК). Дослідження М.В. Кужельного настійно підтримує думку про те, що облік – це лише інструмент або засіб контролю, а не сам контроль. Вчений чітко та переконливо показує, що навіть найбільш досконалий облік не може замінити або виконувати функцію контролю управління. Отже, бухгалтерія на підприємстві має за завдання забезпечити реалізацію обох функцій системи управління – обліку та контролю. Це свідчить про те, що працівники бухгалтерії є неодмінною складовою управлінського персоналу, оскільки вони є

фахівцями з творчим підходом до роботи. Вони повинні володіти спеціальними знаннями та навичками для прийняття ефективних рішень при встановленні суті операцій і виявленні їхніх відхилень від нормативних актів.

Отже, внутрішньогосподарський бухгалтерський контроль слід розглядати як контроль діяльності бухгалтера. Внутрішньогосподарський бухгалтерський контроль (ВГБК) виступає в ролі координаційного центру всієї системи внутрішнього господарського контролю, оскільки кожна зміна і переміщення ресурсів повинні бути документально зафіксовані. Кожен документ, який підтверджує факт господарської діяльності, обов'язково потрапляє до бухгалтерії, де після закінчення звітного періоду або операційного циклу визначаються результати господарської діяльності. Це призводить до того, що бухгалтер має виконувати функцію як подальшого так і поточного документального контролю, а також, враховуючи обов'язковість санкціонування певних господарських операцій, – функцію попереднього контролю.

Суб'єктами виконання завдань ВГБК є працівники облікової служби суб'єктів господарювання. Зважаючи на те, що вся господарська діяльність практично обертається навколо облікової служби, головною метою ВГБК є запобігання і своєчасне виявлення помилок і порушень під час здійснення господарської діяльності та забезпечення якісної інформацією для процесу управління. Реалізація поставленої мети можлива лише при забезпеченні законності господарських операцій, визначенні достовірності їх відображених на рахунках даних, а також при здійсненні оцінки своєчасності їх відображення та якості документування господарського процесу.

Наглядова рада має безпосередньо підзвітний рівень контрольної влади, яким є відділ внутрішнього аудиту (ВНА). Ця структура гарантує дотримання інтересів Наглядової ради, відображених у стратегічних планах розвитку. Для виконання своїх завдань служба ВНА повинен оцінити досягнення стратегічної мети і реалізацію стратегічних напрямів розвитку в практиці господарювання. Це напрям визначається якістю управління господарським процесом і його

регламентним забезпеченням. Першим кроком у досягненні стратегічної мети є збереження і ефективно використання ресурсів.

Не можна заперечувати доцільність включення служби ВНА до складу суб'єктів внутрішнього контролю, оскільки ця служба безумовно є внутрішнім підрозділом установи. Також слід враховувати, що аудит зазвичай виконує завдання контрольного і іноді експертного характеру, що правомірно дозволяє віднести цю службу до складу суб'єктів контролю. Інколи порівнюють внутрішній аудит з системою внутрішнього контролю у банківському секторі, але це порівняння не має сенсу, оскільки кожен структурний підрозділ або відділ виконує свою конкретну функцію управління. Тому виникає логічне питання: яку саме функцію управління слід віднести до діяльності служби внутрішнього аудиту? Таким чином, приналежність служби ВНА до суб'єктів внутрішнього контролю є очевидною.

Досягнення мети, як відомо, відбувається завдяки виконанню конкретних завдань. Суть цих завдань внутрішнього контролю полягає у забезпеченні безперебійної роботи об'єкта без відхилень. Таким чином, завдання внутрішнього контролю включають такі аспекти:

- визначення поточного стану об'єкта;
- виявлення причин відхилень, якщо вони виявлені;
- розроблення корекційних заходів;
- реалізація результатів контролю.

Одним із важливих напрямків внутрішнього контролю є захист державної власності. Ця функція здійснюється шляхом контролю за діяльністю персоналу установ, якістю внутрішніх регламентів, дотриманням положень Наказу про облікову політику, а також моніторингу збереження активів з метою досягнення стратегічних цілей.

Отже, функції внутрішнього контролю гарантують втілення його сутності у реальній практиці господарювання, що ілюструється на рис. 1.5.

Аналізуючи ключові характеристики внутрішнього контролю для утворення чіткого уявлення про його сутність, спробуємо визначити наукове

тлумачення цього поняття. В.Ф. Максимова [21, с.12] вказує на відсутність єдності у визначенні внутрішнього економічного контролю. З цією метою ми проведемо критичний аналіз поглядів різних авторів на сутність внутрішнього контролю. Це дозволить виділити два основних підходи до визначення його сутності:

- як функція управління;
- як процес, пов'язаний з людською діяльністю.

Рис. 1.5 Функціональна направленість внутрішнього контролю

Джерело: [20].

Отже, коротко сутність визначення внутрішнього контролю можна описати так: внутрішній контроль управління діяльністю суб'єкта господарювання полягає у здатності втілювати волю керівництва господарських суб'єктів щодо ресурсів бюджетної установи шляхом оцінки їхнього фактичного стану і способу використання з метою уникнення відхилень від заданих параметрів.

Під час аналізу цього питання було пропонувано концепцію, яка відрізняється від існуючих визначень внутрішнього контролю. Новаторським аспектом є підхід до розуміння сутності внутрішнього контролю, що акцентує

увагу на його важливості. Результати проведеного дослідження дають змогу віднести внутрішній контроль до категорії фінансово-господарського контролю разом з державним, муніципальним та незалежним (аудиторським), враховуючи їхні цільові орієнтації. Функціональна спрямованість внутрішнього контролю визначає його ролі в системі управління діяльністю, такі як:

- розглядач фактів, що вже сталися в господарській сфері;
- захисник інтересів як держави, так і власників;
- гарантуючи добробут;
- функціонуючи як остання ланка в управлінському ланцюжку, яка забезпечує можливість нового управлінського циклу.

Для ефективної організації внутрішньогосподарського контролю на рівні окремих підприємств необхідно розглянути, які контрольні дії повинні бути спрямовані на оцінку достовірності відображення цих об'єктів у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності. Під час проведення контролю слід керуватись певними критеріями, які можуть включати такі характеристики:

- 1) Зміна у стані та поведінці суб'єкта господарювання, його структурних підрозділів, господарської діяльності або операцій з плином часу.
- 2) Переміщення окремих операцій, частин або елементів діяльності, наприклад, грошових коштів, у просторі.
- 3) Зміни якісних, кількісних і структурних характеристик діяльності або її окремих операцій у просторі та часі.

Ці критерії враховуються при виборі методів та прийомів дослідження об'єкта внутрішньогосподарського контролю з метою збору достатньої інформації для підтвердження обліково-звітних даних.

1.2. Нормативно-правова база системи внутрішнього контролю

Висновуючи про нормативно-правову базу системи внутрішнього контролю, можна зазначити, що вона є невід'ємною складовою ефективного функціонування будь-якої організації чи підприємства. Нормативно-правова

база визначає правила, стандарти та процедури, які регулюють внутрішній контроль у всіх його аспектах.

Вона включає в себе законодавство, нормативні акти та внутрішні правила організації. Ця база сприяє забезпеченню дотримання принципів ефективності, ефективності та доброчесності в управлінні. Крім того, вона визначає відповідальність за впровадження та дотримання внутрішнього контролю на всіх рівнях управління.

Нормативно-правова база сприяє запобіганню ризикам та виявленню порушень, що дозволяє забезпечити стабільність, надійність та довіру до діяльності організації. Таким чином, ретельно розроблена та дотримувана нормативно-правова база є ключовим чинником успішного функціонування системи внутрішнього контролю.

Нормативно-правове регулювання включає перелік заходів, спрямованих на визначення контрольних відносин та чітке визначення функцій і завдань контролюючих органів разом із межами їх повноважень. Це регулювання вирішує такі завдання:

- затвердження системи органів державного контролю та їх завдань і повноважень;
- розподіл функцій контролю між органами і посадовими особами для забезпечення об'єктивної перевірки діяльності;
- встановлення послідовного порядку проведення контролю, що забезпечує його об'єктивність і ефективність;
- створення системи організаційно-правових гарантій для правильного і своєчасного здійснення контролю і виконання приписів контролюючих органів.

Правова основа, що регулює права та обов'язки суб'єктів контролю у сфері внутрішньогосподарського контролю, складається з ряду законодавчих актів та нормативно-правових документів, зокрема:

- Конституція України, яка визначає основні засади державного фінансового контролю та повноваження контролюючих органів;

- нормативно-правові акти, такі як Господарський кодекс України, Кодекс про адміністративні правопорушення, Кодекс про працю України, Податковий кодекс України.

- положення про бухгалтерський облік необоротних активів бюджетних установ, затверджене Міністерством фінансів України;

Нормативно-правові документи щодо бухгалтерського обліку та фінансового контролю в державному секторі включають такі документи:

- національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі № 121 "Основні засоби", затверджене Міністерством фінансів України;

- порядок застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ, затверджений Головним управлінням Державного казначейства України;

- типова інструкція про порядок списання матеріальних цінностей з балансу бюджетних установ, затверджена Наказом Державного казначейства України;

- інструкція про форми меморіальних ордерів бюджетних установ та порядок їх складання, затверджена Наказом Державного казначейства України;

- інструкція про кореспонденцію субрахунків бухгалтерського обліку для відображення основних господарських операцій бюджетних установ, затверджена Наказом Державного казначейства України;

- міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСА) 400 "Оцінка ризиків і внутрішній контроль" та МСА 610 "Розгляд роботи внутрішнього аудиту";

- методичні рекомендації щодо проведення внутрішнього аудиту фінансових установ, затверджені рішенням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг;

- розпорядження Кабінету Міністрів України "Про схвалення Концепції розвитку державного внутрішнього фінансового контролю".

Нормативно-правова база є фундаментальним елементом будь-якої системи внутрішнього контролю. Вона визначає правила, стандарти та процедури, які регулюють внутрішній контроль в організації. Нормативно-правова база створює рамки для ефективного управління ризиками, запобігає порушенням та сприяє дотриманню законодавства.

Дотримання нормативно-правової бази забезпечує впевненість у відповідності діяльності організації вимогам законодавства та стандартам професійної етики. Крім того, вона сприяє підвищенню довіри стейкхолдерів, забезпечуючи стабільність та надійність управління. Отже, важливою задачею для будь-якої організації є не лише розробка, але й постійне оновлення та вдосконалення нормативно-правової бази системи внутрішнього контролю з урахуванням змін в законодавстві, внутрішніх та зовнішніх факторах, що впливають на діяльність організації.

1.3 Ієрархічні рівні функціонування системи внутрішнього контролю

Ієрархічні рівні в системі внутрішнього контролю виступають як складова частина економічної ефективності цієї системи. Оскільки головною метою при проектуванні внутрішнього контролю є створення ефективної системи, а пізніше оцінюється рівень її ефективності, то фактори ефективності можна розглядати як групи параметрів цієї системи.

Під час системно-орієнтованого аудиту оцінюється рівень довіри до внутрішнього контролю, який визначає, наскільки ефективна вона є. З іншого боку, враховуючи той факт, що контроль є складовою функцією управління, можна провести логічний аналіз предмета оцінки, щоб краще зрозуміти його сутність (рис. 1.6).

Під час логічного аналізу поняття «якість внутрішнього контролю» ми прийшли до висновку, що ключовим фактором забезпечення високого рівня контролю є виконання його основної функції в системі управління діяльністю

бюджетних суб'єктів. З іншого боку, результатом внутрішнього контролю є інформація про наявні або потенційні відхилення в господарському процесі.

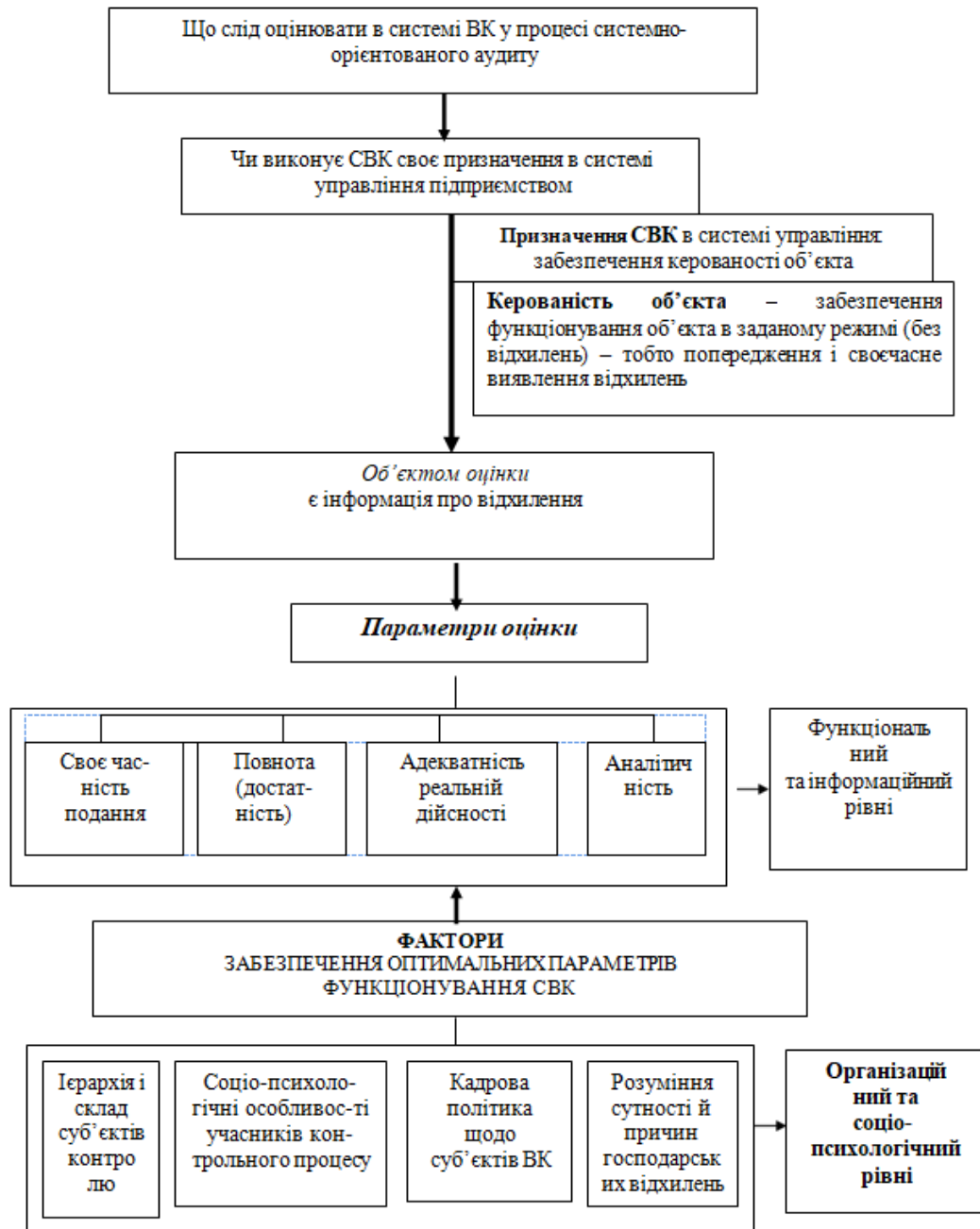

Рис.1.6 Аналіз поняття «якість внутрішнього контролю»

Джерело: [34].

Мету в системі управління вважають досягнутою, якщо інформація, яку надає внутрішній контроль, відповідає вимогам щодо якості цього продукту. Таким чином, оцінка якості функціонування внутрішнього контролю зводиться

до оцінки якості кінцевого результату контрольного процесу - звітів або проміжної контрольної інформації.

Якість контрольної інформації визначається з урахуванням оптимального набору критеріїв, що визначають її значимість і важливість для потреб управління. Контрольна інформація втрачає свою вартість, коли:

- надається з запізненням (коли управлінське рішення вже ухвалено або коли наслідки відхилення вже не можна уникнути);
- не в повному обсязі задовольняє потреби управління на момент ухвалення рішень.

Отже, для оцінки контрольної інформації використовуються такі параметри, як своєчасність, повнота та адекватність її надання, а також відповідність реальному стану речей і рівень аналітичності. Цей набір параметрів оцінює процес обміну контрольною інформацією через канали зворотного зв'язку.

Своєчасність надання інформації щодо результатів контролю характеризує якість зворотного зв'язку. У свою чергу, контрольна інформація є важливою функціональною складовою цього рівня дослідження внутрішнього контролю.

Оцінюється основна контрольна інформація щодо її повноти, адекватності та аналітичності. Від інших видів управлінської інформації її відрізняє оцінно-аналітичний характер. Позитивна оцінка цієї інформації значною мірою залежить від наявності у системі внутрішнього контролю високоякісної забезпечувальної інформації.

Безсумнівно, якість процесу внутрішнього контролю і його результатів визначається грамотно складеними регламентами, використанням високоякісного інструментарію та стандартизацією. Стандартизація вимог і форм надання підсумкової контрольної інформації безпосередньо впливає на рівень аналітичності цієї інформації.

Отже, якість контрольної інформації, яка є об'єктом оцінки на етапі планування під час проведення системно-орієнтованого аудиту, залежить від

якості зворотного зв'язку та інформаційного забезпечення процесу внутрішнього контролю. Розгляд кінцевого етапу внутрішнього контролю - надходження основної контрольної інформації до центру ухвалення рішень через канали зворотного зв'язку - дозволяє говорити про функціонально-інформаційний рівень дослідження системи внутрішнього контролю.

Аналіз компонентів якості основної контрольної інформації звертає нас до факторів, які забезпечують задовільний рівень параметрів її оцінки. На цьому етапі потрібно визначити, яким чином забезпечується високий якісний рівень основної та забезпечувальної контрольної інформації, а також зворотного зв'язку в системі управління.

У термінології кібернетики використовується поняття "канал зворотного зв'язку", яке має абстрактний характер. Це шлях, по якому інформація переходить від об'єкта управління до управляючої підсистеми. У системі управління, зокрема у бюджетних установах, канал зворотного зв'язку виявляється у вигляді структури суб'єктів внутрішнього контролю. Швидкість передачі інформації через канали зворотного зв'язку залежить від рівня ієрархічності суб'єкта контролю, ступеня формалізації взаємин та рівня їхньої регламентації, мотивації для виконання обов'язків, а також стилю управління. Більшість з цих чинників стосується організаційного аспекту внутрішнього контролю.

Інші аспекти якості контрольної інформації, такі як повнота, адекватність і доцільність, залежать від рівня професійної кваліфікації суб'єктів контролю і соціо-психологічних характеристик учасників контрольного процесу. Наприклад, повнота і доцільність інформації, що надається, визначається незацікавленістю контролера в приховуванні інформації, розумінням сутності та причин економічних відхилень, адекватною структурою суб'єкта контролю, рівнем професійної підготовки, розумінням потреб управління і іншими факторами.

Адекватність контрольної інформації передбачає організаційну незалежність суб'єкта контролю, професійну компетентність, розуміння

сутності та особливостей бізнесу, врахування мотивації здійснення економічних порушень і подолання бар'єрів негативного сприйняття контролю персоналом.

Аналіз вказаних чинників, які впливають на якість контрольної інформації, підтверджує доцільність розгляду організаційного та соціо-психологічного рівнів внутрішнього контролю. Аналізуючи зазначений вище малюнок, ми можемо виправдати пріоритетність соціо-психологічного фактора у забезпеченні якісного функціонування внутрішнього контролю. Внутрішній контроль перш за все є процесом спілкування та взаємодії між людьми: суб'єктами та об'єктами контролю.

Діяльність персоналу суб'єктів господарювання з виконання їхніх функціональних обов'язків є найскладнішим і найменш вивченим об'єктом контролю, зокрема внутрішнього. Цей об'єкт контролю відрізняється від інших своїми унікальними соціо-психологічними особливостями.

Деякі організаційні принципи внутрішнього контролю також обумовлені впливом соціо-психологічного чинника на якість контрольної інформації. Наприклад, розподіл обов'язків між персоналом за принципом зіткнення інтересів. Якщо помилки одного працівника можуть негативно вплинути на іншого, то працівники установи будуть контролювати один одного, спираючись на бажання мати "позитивний соціальний відгук" та бути у доброму становищі перед керівництвом (це прояв соціального аспекту цього рівня внутрішнього контролю).

Висновком з викладених думок є підтвердження переважної ролі соціо-психологічного впливу на якість функціонування внутрішнього контролю. Зазначений вплив на ефективність внутрішнього контролю наразі залишається менш дослідженим аспектом в контрольній науці.

Отже, якість функціонування внутрішнього контролю на функціональному та інформаційному рівнях визначається станом організаційного та соціо-психологічного аспектів внутрішнього контролю. Підсумовуючи, слід відзначити, що якість функціонування внутрішнього

контролю повинна розглядатися з чотирьох поглядів: функціонального, інформаційного, організаційного та соціо-психологічного. При цьому, організаційний та соціо-психологічний аспекти значною мірою визначають якість функціонального та інформаційного рівнів внутрішнього контролю. Подальший аналіз компонентів якості внутрішнього контролю підприємств в зазначених аспектах дозволить визначити параметри такої системи для задоволення актуальних управлінських потреб і просування системно-орієнтованого внутрішнього контролю.

РОЗДІЛ 2 ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ СТРУКТУРИ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ УСТАНОВИ

2.1. Організація бухгалтерського обліку у бюджетній установі як інформаційна база внутрішнього контролю

Система бухгалтерського обліку у бюджетній установі, що виступає інформаційною основою для ефективної роботи системи внутрішнього контролю, визначається важливим аспектом ефективності. Ключовим чинником успішності системи внутрішнього контролю є належний рівень інформації, яка надається. Рівень необхідної інформації для прийняття ефективних рішень визначається на основі так званої "глибини" контролю або рівня деталізації, який суб'єкт, що вирішує, очікує від цієї інформації. Суб'єкт або особа, що приймає рішення, має скласти докладний перелік необхідних документів щодо об'єкта контролю. НПП «Синьогора» доручило виконання внутрішнього контролю бухгалтеру.

Згідно з інструкціями посади, бухгалтер має повноваження для проведення внутрішнього контролю, включаючи такі завдання:

1. Оцінка ефективності функціонування системи внутрішнього контролю, включаючи виконання цілей, планування і виконання бюджетних програм, надання послуг та контрольних-наглядових функцій, визначених в законодавстві. Також контроль за збереженням активів, бухгалтерським обліком і звітністю.

2. Аналіз проектів наказів та інших документів, пов'язаних з використанням бюджетних коштів, для забезпечення їх цільового використання.

3. Розробка та проведення планів внутрішніх аудитів, оформлення результатів, підготовка аудиторських звітів, рекомендацій та моніторинг виконання рекомендацій.

4. Співпраця з іншими підрозділами, органами влади та підприємствами.
5. Підготовка та представлення аудиторських звітів та рекомендацій керівництву.
6. Складання звітів про результати діяльності згідно з внутрішніми стандартами.
7. Виконання інших завдань, визначених посадовою інструкцією.

Внутрішні аудитори мають значні повноваження, оскільки вони є представниками вищого рівня контролю. Проте, важливо, щоб обсяг їхніх повноважень був чітко визначений з урахуванням балансу між обсягом відповідальності, щоб уникнути суб'єктивізму та можливих зловживань.

Виявлені внаслідок певних дій або бездіяльності персоналу бюджетних установ відхилення у господарській діяльності мають враховувати мотиви дій (заохочення до вчинення дій), які, при певних умовах, можуть призвести до порушення прийнятих правил. Мотив, разом з конкретним способом його реалізації, відомий як мотивація дії. Мотивацію, спрямовану на задоволення потреб, не дотримуючись встановлених норм, вимог і регламентів, слід розглядати як негативну мотивацію. Ймовірність запобігання і вчасного виявлення відхилень у господарському процесі суттєво зростає, коли об'єкти контролю розташовані в місцях, де може бути реалізована негативна мотивація персоналу.

Часто спостерігається ситуація, коли розподіл обов'язків серед персоналу за принципом зіткнення інтересів призводить до того, що помилки або порушення одного працівника мають негативні наслідки для інших. Цей спосіб розподілу обов'язків ґрунтується на використанні контрольного механізму. Проте, постає питання, чи можна віднести цей принцип до принципів організації бухгалтерського контролю, оскільки він стосується розподілу обов'язків не лише серед персоналу бухгалтерії, а й всього колективу працівників. Внутрішньогосподарський бухгалтерський контроль виступає координаційним центром управління внутрішніми процесами: всі операції повинні мати відображення у документах, які, врешті-решт, потрапляють до

бухгалтерії. Таким чином, бухгалтерська служба фактично стає майданчиком для взаємодії різних сторін, які проводять одні й ті ж операції. У разі такого розподілу обов'язків відхилення, що виникають через дії однієї із сторін, часто виявляються саме в обліковій службі під час узгодження сум господарських операцій, тож цей спосіб допомагає бухгалтерському контролю реалізувати своє завдання, що робить його ключовим принципом організації внутрішнього бухгалтерського контролю. Бухгалтерський облік, що базується на принципі подвійного запису, передбачає обов'язкову співвіднесеність активів і джерел. Бухгалтерський контроль, спрямований на попередження та виявлення відхилень у господарському процесі, також ставить за мету дотримання цієї співвідносності. Це, в свою чергу, передбачає, що при недоліках у обліку може бути допущена і залишитися невиявленою помилка, тому підсумкова співвідносність стає неможливою. Під час перевірки відповідних даних під час контролю це виявляється, та це сприяє своєчасному виявленню і усуненню помилок.

Працівники бухгалтерії у бюджетних установах, так само як і працівники інших організацій, часто мають надмірне навантаження роботою, що може негативно вплинути на якість їхніх результатів. Тому керівникам установ слід враховувати фізичну здатність працівників виконувати свої обов'язки протягом певного періоду, особливо з огляду на прямі бухгалтерські завдання. Ігнорування цього важливого аспекту може призвести до формального виконання контрольних функцій, що негативно позначиться на ефективності внутрішнього контролю. Типові кореспонденції рахунків у НПП «Синьогора» у табл. 2.1.

Як відомо, система бухгалтерського обліку є головним джерелом інформації для системи управління. Тому внутрішній бухгалтерський контроль виступає як своєрідний фільтр для бухгалтерської інформації перед її поданням до центру ухвалення рішень. Однак слід зауважити, що контроль не повинен уповільнювати швидкість обміну інформацією в системі управління, оскільки важливо, щоб інформація надходила вчасно. Тому джерело контрольної

інформації має бути максимально близьким до управлінського персоналу, який приймає рішення. Оптимізація структури управління під час передачі контрольної інформації до центру ухвалення рішень є ключовою умовою для своєчасного подання інформації, оскільки чим довший ланцюг передачі інформації, тим більше ризик викривлення.

Таблиця 2.1

Типові кореспонденції рахунків у НПП «Синьогора»

№п/п	Зміст господарської операції	Бухгалтерський облік		
		Д-т	К-т	Сума
Перша подія –отримали послугу				
1.1	Отримали послуги з лісозаготівлі (ТОВ «Євро-плюс»)	8113	6415	6 321,52
1.2	Відобразили право на податковий кредит з ПДВ (податкова накладна від 01.11.2023 № 1)	6311	6415	1 264,30
Перша подія – нарахована послуга				
2.1	Нараховані послуги з харчування за господарськими операціями за підсумками дня	6814	7111	5 000,00
2.2	Відобразили податкове зобов'язання з ПДВ (податкова накладна від 01.11.2023 № 1)	6814	6311	1000,00
Сплата ПДВ				
3	Проведено оплату ПДВ	6311	2313	157 268,00

Отже, бюджетні установи повинні враховувати зазначені вище принципи організації внутрішнього бухгалтерського контролю, що сприятиме активній контрольній діяльності під час господарського процесу та забезпечить систему управління вчасною та якісною інформацією.

Дотримання трудової дисципліни у бюджетних установах, перш за все, залежить від належної організації базового рівня внутрішнього бухгалтерського контролю, керованого керівниками служб, відділів та функціональних підрозділів. Учасники цього базового контролю мають бути безпосередніми учасниками господарського процесу, що дозволить їм мати актуальну та об'єктивну інформацію про стан справ. Проте варто відзначити, що вони є першими, хто може спотворювати або фальсифікувати контрольну інформацію. Це підкреслює значення визначення принципів організації внутрішнього

бухгалтерського контролю, який виконується керівниками функціональних служб.

Основні принципи організації внутрішньогосподарського контролю, що здійснюється керівниками функціональних служб, включають:

- чітка і зрозуміла регламентація діяльності персоналу;
- особиста відповідальність суб'єкта контролю за своєчасне виявлення та повідомлення про порушення регламентів.

Суть контрольного процесу полягає у порівнянні фактичного стану об'єкта з еталонним або запланованим, а також у виявленні відхилень у разі їх наявності. Оскільки основною метою внутрішньогосподарського контролю, який здійснюють керівники функціональних служб, є оцінка дотримання норм трудової дисципліни, регламенти діяльності персоналу (посадові інструкції та інші) виступають у ролі стандартів. Тому регламентація діяльності персоналу є необхідною умовою для здійснення внутрішньогосподарського контролю.

Введення особистої відповідальності для суб'єктів контролю за невчасне виявлення та повідомлення про порушення регламентів спрямоване на дві конкретні цілі. По-перше, це сприяє запобіганню спотворення або приховування інформації під час проведення контролю. По-друге, виконання відповідальності у випадку виявлення відхилень під час контролю є ефективним механізмом для протидії господарським порушенням, оскільки стимулює суб'єктів контролю дотримуватися контрольних обов'язків та не приховувати виявлені відхилення. Отже, правильна організація внутрішньогосподарського контролю, що здійснюється керівниками функціональних підрозділів та служб, гарантує плановий хід господарського процесу. Матриця видів господарських порушень за результатами системи внутрішнього контролю представлена в Додатку А.

Загальні та часткові принципи організації системи внутрішнього контролю створюють необхідні умови для виконання її основної мети в системі управління. Розуміння сутності явищ і процесів дозволяє обґрунтовано підходити до організації внутрішнього контролю. Коли ми говоримо про

організацію як сукупність процесів або дій, спрямованих на формування і покращення взаємозв'язків між складовими частинами цілого, це означає, що елементи системи до моменту їх організації не лише визначені, а й достатньо вивчені і виявлені, включаючи їхні основні взаємозв'язки і характеристики.

Оскільки система внутрішнього контролю переважно є інформаційною системою, то засобом контролю в ній є спеціально організована колекція одиниць. Основна задача організації такої системи полягає у встановленні правил і визначенні осіб, які мають право на здійснення контрольних функцій. Контрольні правила можуть бути стійкими або мобільними, залежно від їхнього рівня гнучкості. Стандарти внутрішнього контролю, зазвичай, є стійкими засобами контролю, оскільки формалізовано визначають принципові аспекти контрольного процесу і його послідовність.

2.2. Методика проведення процедур внутрішнього контролю

Методики внутрішнього контролю можуть бути розглянуті як гнучкі правила, які можуть бути налаштовані відповідно до особливостей об'єкта контролю та потреб управління. Ми використовуємо термін "методика контролю" разом з концепцією "моделювання", що підкреслює значення визначення і обґрунтування постійних складових такого організаційного документа. Ці складові елементи визначаються конкретною метою та об'єктом контролю і надають документу універсальний характер. Процес створення методики чітко відображає її спрямованість, що дозволяє визначити якість цього засобу контролю. Крім того, розуміння процесу побудови методики дозволить адаптувати контрольний процес до нових об'єктів контролю.

Організація системи внутрішнього контролю передбачає розробку або адаптацію концепції такої системи в межах конкретного суб'єкта господарювання. Ця концепція має відобразитися у формуванні внутрішніх регламентів діяльності, включаючи:

- положення про систему внутрішнього контролю;

- положення про службу внутрішнього аудиту;
- посадові інструкції працівників контролюючих органів;
- стандарти внутрішнього контролю;
- методики внутрішнього контролю діяльності установи.

Контрольні документи бюджетних установ можна умовно поділити на дві категорії: проміжні та підсумкові. Проміжні документи об'єднують окремі контрольні заходи, враховуючи застосовані під час ревізії методи. На їх основі формуються підсумкові документи, які відображають результати ревізії у цілому. Прикладами проміжних документів є акти ревізії, протоколи про бюджетні правопорушення та їх додатки: розрахунки, схеми, проміжні акти ревізії, акти обстежень, довідки, записки, графіки і т. д.

При організації системи внутрішнього контролю (СВК), перш за все, важливо враховувати її ефективність, тобто здатність до виконання своєї функції в системі управління. Це передбачає досягнення певного якісного рівня системи. Якість контролю, включаючи внутрішній контроль, залежить від різних факторів, таких як морально-етичні принципи та психологічні настанови учасників процесу, а також регламентні норми, що регулюють контрольний процес.

Якість функціонування системи внутрішнього контролю має два аспекти: задекларований і реальний. "Задекларований рівень" визначається наявністю в установі регламентів контрольної діяльності, які можуть бути не реалізовані на практиці. "Реальний рівень" визначається оцінкою фактичної реалізації контрольних процедур і заходів, а також доцільності їх використання. Це допомагає зробити висновок щодо важливості, принаймні, двох аспектів якості контрольного процесу: наявності ефективних і чітких регламентів контролю та сумлінного, чесного й ретельного їх виконання. Отже, одним з ключових аспектів організації системи внутрішнього контролю (СВК) на підприємстві є розробка регламентного забезпечення. В країнах з високим рівнем розвитку, одним із найважливіших регламентів, що впливає на якість діяльності внутрішніх контролерів, є стандарти професійної практики внутрішніх

аудиторів. У нашій країні поки що стандартизація внутрішнього контролю відбувається лише в банківській сфері.

Крім того, у міжнародних стандартах аудиту, пов'язаних з оцінкою ризиків, згадується система внутрішнього контролю, в складі якої у великих підприємствах зазвичай працює служба внутрішнього аудиту. Це ставить під сумнів необхідність стандартизації лише внутрішнього аудиту, оскільки якість системи в цілому залежить від якості всіх її складових. Отже, одним із найважливіших завдань організації системи внутрішнього контролю в установах є розробка стандартів внутрішнього контролю. Ми вважаємо, що процес стандартизації внутрішнього контролю повинен розпочинатися на рівні установ, щоб врахувати специфіку та рівень розвитку національної економіки. При дослідженні цього питання було проаналізовано структуру та підходи до створення Стандартів професійної практики внутрішніх аудиторів Інституту внутрішніх аудиторів (Institute Internal Auditors).

Щодо Стандартів професійної практики внутрішніх аудиторів, варто зауважити, що вони були розроблені на основі Міжнародних стандартів аудиту з урахуванням особливостей внутрішнього аудиту. Здається, що їх створення було спонукано необхідністю оцінки системи внутрішнього контролю під час проведення системно-орієнтованого аудиту. Принаймні, це можна зрозуміти з їх структури, яка включає три групи:

- стандарти якісних характеристик;
- стандарти діяльності;
- стандарти практичного застосування.

Такий підхід до стандартизації може викликати певні сумніви, оскільки всі стандарти, на думку багатьох, у певній мірі визначають якість об'єкта стандартизації. Так, що саме має на увазі вираз "стандарти якості"? Чи не гарантує дотримання практичних стандартів, які визначають "стандарти діяльності", якісні результати процесу внутрішнього аудиту? Варто зазначити, що стандарт встановлює стандартну якість, до якої слід прагнути. Щодо стандартів практичного застосування, вони, на нашу думку, є методичними

посібниками для операційного внутрішнього аудиту. Це матеріал інструктивного характеру, який частіше за все, ніж стандарти, піддається змінам, тому може бути виключений із складу стандартів.

Під час детального аналізу деякі дослідники [39, 57] узагальнюють зміст стандартів професійної практики внутрішніх аудиторів (ПА) і підкреслюють необхідність їх впровадження, але не висловлюють власного уявлення про їх структуру. У висвітленні напрямків розробки стандартів внутрішнього аудиту наведено "стандарти етики... (етичні принципи, права, обов'язки, відповідальність аудиторів); стандарти організації аудиту, що характеризують процес здійснення та управління внутрішнім аудитом; стандарти методики аудиту, що передбачають методику проведення аудиту..." [61]. Однак слід зауважити, що деякі автори неправильно тотожнюють стандарти з методиками. Хоча і стандарти, і методики є організаційними (регламентними) засобами контролю, вони відрізняються за ступенем деталізації і призначенням. Стандарти мають декларувати ключові принципи, правила і надавати вказівки щодо їх практичного застосування. Частина, що стосується практичної реалізації принципів, можна розглядати як рекомендаційну. Якщо користувач зробив відхилення від стандарту у конкретній ситуації і переконливо обґрунтував свої дії (які допомогли уникнути порушення визначених принципів), то можна припустити, що надійність системи контролю не була пошкоджена цим. Крім того, етичні принципи і правила поведінки вже відображені в Кодексі професійної етики аудиторів, тому їх не слід включати в структуру стандартів, оскільки це може зробити її неоднорідною.

Розглядаючи погляди з [61], можна відзначити, що ми згодні зі структурою і змістом міжнародних стандартів внутрішнього аудиту (ПА) в більшій мірі (хоча автор просто перегрупував міжнародний досвід). В першу чергу, якість внутрішнього аудиту залежить не тільки від незалежності і професіоналізму. Для визначення якості цього процесу необхідно враховувати його сутність: чи була правильно визначена мета внутрішнього аудиту відповідно до його завдань та стратегічних цілей; чи відповідає система

об'єктів меті внутрішнього аудиту, визначеній для його виконання; чи надається інформація за підсумками аудиту вчасно;

– чи має персонал служби необхідну компетентність і професійні знання.

Включення Кодексу професійної етики до категорії стандартів є нецільовим, оскільки він установлює моральні та етичні принципи, яких має дотримуватися особа, що займається внутрішнім аудитом. Автор бачить внутрішній аудит лише з процедурного погляду: "...основне призначення внутрішніх стандартів полягає в установленні єдиної процедури проведення внутрішнього аудиту..." і доповнює їх етичними принципами. Проте автор сам суперечить собі: за такого розуміння призначення стандартів внутрішнього аудиту, запропонована структура є неузгодженою: жодна з першої або четвертої груп стандартів не відображає правила проведення внутрішнього аудиту.

На нашу думку, система стандартів внутрішнього аудиту повинна відображати суттєві аспекти і моменти цього процесу (не лише етапи здійснення), дотримання яких під час подальшої оцінки процесу допоможе реалізувати призначення внутрішнього аудиту в системі управління діяльністю. З наведеного вище випливає, що:

1. Перед розробкою стандартів необхідно чітко визначити об'єкт стандартизації і розуміння "стандарту" в цілому.
2. Важливим є введення вступного стандарту, який описує основні положення об'єкта стандартизації та призначення стандартів.
3. Розробка стандарту має базуватися на докладному аналізі внутрішнього змісту стандартизованого об'єкта.
4. Стандарт, як правило, залишається стабільним документом, тому в нього варто включати лише принципові аспекти.

Структура стандартів має відображати групи якісних (сутнісних) характеристик внутрішнього контролю, а їх зміст повинен детально розкривати необхідний рівень реалізації цих характеристик в конкретній системі внутрішнього контролю. Загальна структура стандартів повинна відображати

основні сутнісні характеристики внутрішнього контролю. Під час застосування системного підходу було визначено чотири основні аспекти внутрішнього контролю, в яких він існує одночасно: як функція управління, як інформаційна система.

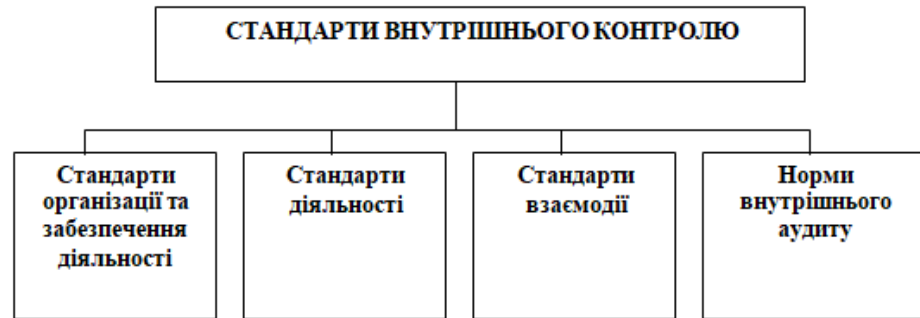

Рис. 2.1 Структура стандартів внутрішнього контролю

Джерело: [44].

Щодо основної структури окремого стандарту, ми вважаємо доцільним застосування підходу, який був запропонований К.О. Закалінською [14]: загальні положення, сам стандарт (пояснення суті), та додатки. У цьому випадку норми внутрішнього аудиту ідентичні стандартам практичного застосування, оскільки їх зміст визначається аудиторським завданням.

2.3. Особливості аналізу діяльності установи як складова внутрішнього контролю

Внутрішній контроль в сучасних умовах стає невід'ємною складовою ефективного управління установами та організаціями різного типу. Одним із важливих етапів цього процесу є аналіз діяльності установи, який відіграє ключову роль у виявленні потенційних ризиків, пошуку прогалин у системі управління та розробці стратегій подальшого розвитку. Особливості аналізу діяльності установи в контексті внутрішнього контролю визначаються специфікою її функціонування, особливостями галузі, в якій вона працює, а

також внутрішніми процесами та процедурами, що існують у її організаційній структурі.

У цьому контексті важливо розглянути методи та інструменти, які використовуються для здійснення аналізу діяльності установи, а також визначити основні аспекти, на які слід звернути увагу під час проведення такого аналізу.. Проведемо структури аналіз агрегованого бухгалтерського балансу підприємства, результати узагальнено в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Оцінка структури балансу у НПП «Синьогора»

АКТИВ тис. грн.	станом на		ПАСИВ тис. грн.	станом на	
	01.01.2023	31.12.2023		01.01.2023	31.12.2023
1. Необоротні активи	206 911	194 379	1. Власний капітал	215 521	204 201
2. Запаси	8 627	8 535	2. Зобов'язання, у тому числі:	1520	974
3. Фінансові активи, у тому числі:	1 503	2 261	2.1. Поточні зобов'язання за розрахунками за товари, роботи, послуги	1 490	9445
3.1. Поточна дебіторська заборгованість за розрахунками за товари, роботи, послуги	159	105	2.2. Поточні зобов'язання за внутрішніми розрахунками	30	30
3.2. Поточна дебіторська заборгованість за виданими авансами		330			
3.3. Грошові кошти та їх еквіваленти розпорядників бюджетних коштів та державних цільових фондів у національній валюті у касі	1	4			
3.4. Грошові кошти та їх еквіваленти розпорядників бюджетних коштів та державних цільових фондів у національній валюті у казначействі	1 343	1 822			
Баланс	217 041	205 175	Баланс	217 041	205 175

За результатами аналізу агрегованого балансу можна зробити узагальнені

висновки динаміки основних складових майнового стану установи. Так, за даними НПП «Синьогора» можна спостерігати зменшення необоротних активів, збільшення запасів, грошових коштів, дебіторської заборгованості.

Виконано аналіз структури і технічного стану основних фондів на підприємстві, результати узагальнено в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

**Аналіз структури і технічного стану основних фондів
у НПП «Синьогора»**

Склад основних фондів	Фактична наявність				Зміни за 2023 рік	
	початок 2023 року		на кінець 2023 року		тис. грн.	%
	тис. грн.	%	тис. грн.	%		
Будівлі, споруди, та передавальні пристрої	435 311	85,42	435 385	85,37	74	-0,05
Машини та обладнання	14 188	2,78	14 289	2,80	101	0,02
Транспортні засоби	4 206	0,83	4 206	0,83		
Інструменти, прилади, інвентар	50 998	10,01	50 828	9,97	-170	-0,04
Тварини та багаторічні насадження	1 235	0,24	1 229	0,24	-6	
Інші основні засоби	509	0,10	509	0,10		
Бібліотечні фонди	3		3			
Малоцінні необоротні матеріальні активи	1 780	0,35	2 102	0,41	322	0,06
Білизна, постільні речі, одяг та взуття	1 346	0,27	1 435	0,28	89	0,01
Необоротні матеріальні активи спеціального призначення	12		12			
Всього:	509 588	100,00	509 998	100,00	410	0,00
Знос основних фондів	302 677		315 619		12 942	
Коефіцієнт зносу		59,40		61,89		

Аналіз розрахунків наведених у таблиці 2.3. показує, що загальний обсяг основних засобів на НПП «Синьогора» за 2023 р. зріс на 410 тис. грн., що відбулося переважно за рахунок збільшення таких складових, як: будівлі, споруди, передавальні пристрої на 74 тис. грн., машини та обладнання 101 тис. грн., малоцінні необоротні матеріальні активи 322 тис. грн., білизна, постільні речі, одяг та взуття 89 тис. грн. Проте, поряд із збільшенням цих складових відбулося зменшення таких як інструменти, прилади, інвентар 170 тис. грн.,

тварини та багаторічні насадження 6 тис. грн.

За даними таблиці 2.4. проведено аналіз залишків грошової маси на підприємстві.

Таблиця 2.4.

Аналіз залишків грошової маси у НПП «Синьогора»

Місяці	Залишки грошових коштів (каса і поточний рахунок), грн.	Грошовий оборот за місяць грн.	Тривалість обороту, дні
Січень	1382927,81	40357,11	22
Лютий	1593277,23	210349,42	20
Березень	1918138,31	324861,08	22
Квітень	1507826,97	-410311,34	20
Травень	940717,22	-567109,75	23
Червень	1399139,23	458422,01	22
Липень	1850706,85	451567,62	21
Серпень	2764161,07	913454,22	23
Вересень	2871002,64	106841,57	21
Жовтень	2102459,02	-768543,62	22
Листопад	2784243,96	681784,94	22
Грудень	1826395,00	-957848,96	21
Разом:		483824,30	

Проаналізувавши залишки грошових коштів (каса і поточний рахунок) та грошовий оборот за місяць показники діяльності говорять про те, що НПП «Синьогора» знаходиться у нестійкому економічному становищі. Грошовий оборот, в січні, лютому, березні, червні, липні, серпні, вересні, листопаді показав, що надходження перевищували витрати. Та в квітні, травні, жовтні, грудні витрати перевищували надходження.

Для того, щоб розглянути динаміку руху трудових ресурсів у НПП "Синьогора", необхідно звернутися до кількох ключових аспектів. По-перше, це загальна кількість працівників, яка змінюється з часом внаслідок різних факторів, таких як збільшення або зменшення виробництва, впровадження нових технологій тощо. Другий аспект - структура персоналу, яка визначає, які саме категорії працівників змінюються. Динаміка руху трудових ресурсів НПП «Синьогора» відображена в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Оцінка руху трудових ресурсів НПП «Синьогора»

Показники	Минулий 2022 рік		Звітний 2023 рік		Відхилення, %	
	чол.	%	чол.	%	чол.	%
Всього в т.ч. чисельність:	175	100	172	100		
- керівники	31	17,71	33	19,19	2	1,48
- спеціалісти	42	24	42	24,42		0,42
- інші працівники	102	58,29	97	56,39	-5	-1,9

Як видно з таблиці 2.5. середньооблікова чисельність трудових ресурсів у 2023 році становила 172 особи, що у порівнянні з 2022 роком менша на 3 особи. Із загальної чисельності працівників у 2023 р. 19,19% припадає на керівників; 24,42% на спеціалістів; 56,39% інші працівники.

Аналіз питомої ваги категорій працівників у 2023 р. порівняно з 2022 р. свідчить про те, що вона істотних змін не зазнала. Спостерігається незначний відсоток збільшення питомої ваги керівників (на 1,48%), тоді як по іншим критеріям незначне зменшення інші працівники на 1,9%.

Особливості аналізу діяльності установи як складової внутрішнього контролю, слід визначити, що цей процес відіграє критичну роль у забезпеченні ефективного управління та запобіганні можливим ризикам і порушенням. Важливо зазначити, що аналіз діяльності установи має бути системним, комплексним та постійним процесом, який охоплює всі аспекти її функціонування. Він вимагає використання різноманітних методів та інструментів, включаючи фінансовий аналіз, операційний аналіз, аналіз ризиків та контрольні механізми.

Завдяки аналізу діяльності установи можна виявити слабкі місця та прогалини в системі управління, що дозволяє вчасно приймати заходи для їх усунення та підвищення ефективності роботи організації. Крім того, аналіз допомагає визначити можливості для подальшого розвитку та удосконалення діяльності установи. Отже, системний та комплексний аналіз діяльності

установи є важливою складовою внутрішнього контролю, який сприяє забезпеченню стабільності, ефективності та довіри до організації.

РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ УСТАНОВИ

3.1. Особливості контролю над формуванням та використанням коштів спеціального фонду у бюджетних установах

Головні завдання внутрішнього аудиту включають удосконалення системи управління, запобігання незаконному та неефективному використанню державних ресурсів та уникнення помилок чи інших недоліків у роботі відповідних органів державного та комунального секторів. З цієї причини, особливу увагу приділяють професійній етиці та кваліфікації внутрішніх аудиторів. Міжнародні кодекси етики визначають загальні принципи поведінки для цієї професії, тому кожна країна має створити власний кодекс професійної етики аудиторів, враховуючи мовні, культурні, правові та соціальні особливості.

У останні роки зростає важливість посилення фінансового контролю з боку держави над раціональним та ефективним використанням фінансових та матеріальних ресурсів у бюджетних установах. Кількість виявлених порушень у сфері бюджету є значною, що вимагає постійного контролю за ефективністю управління бюджетними коштами. Бухгалтери, економісти бюджетних установ та співробітники аудиторських служб систематично контролюють виконання кошторису Спеціального фонду, формування видатків та цільове використання коштів бюджетних закладів. Цей контроль починається під час складання кошторису та завершується аналізом його виконання. Внутрішній контроль здійснюється шляхом проведення внутрішнього аудиту. Внутрішній державний аудит лише розвивається на правовому, методологічному та професійному рівнях.

Стандарт внутрішнього аудиту є нормативно-правовим актом, який описує процес проведення внутрішнього аудиту. Цей професійний документ розробляється та опубліковується Радою зі стандартів внутрішнього аудиту і

встановлює вимоги до проведення внутрішнього аудиту, а також до оцінки діяльності спеціалістів з внутрішнього аудиту.

Згідно з Концепцією розвитку державного внутрішнього фінансового контролю до 2027 року, структура внутрішнього контролю включає наступні ключові складові:

- створення сприятливого середовища контролю: керівники та працівники органів державного сектору повинні забезпечити позитивне та сприятливе ставлення до внутрішнього контролю.

- оцінка ризиків: важливо ідентифікувати та оцінити ризики, які можуть виникнути зовні та всередині органів державного сектору, а керівництво визначає тип реагування та заходи щодо управління ними.

- контролююча діяльність: розробка зрозумілих правил, процедур та механізмів виконання вказівок керівництва для належного управлінського процесу.

- інформаційний обмін: збір та надання інформації керівництву та іншим користувачам органів державного сектору в такий спосіб, щоб вона могла служити основою для належного виконання функцій внутрішнього контролю та аудиту.

- моніторинг: необхідність постійного моніторингу діяльності для оцінки результатів та прийняття відповідних заходів.

Необхідність покращення ефективності контрольної функції в системі управління господарською діяльністю вимагає перегляду якості інструментарію внутрішнього контролю. Оскільки процес контролю візуально втілює методика контролю, то можна зробити висновок, що методика контролю є одним із ключових інструментів контролю. В цьому контексті покращення ефективності внутрішнього контролю виявляється у зміні підходів до розробки методик його практичної реалізації.

Одним з недоліків розроблених методик внутрішнього контролю є відсутність чіткої формалізації та розрізнення елементів контрольного процесу, що ускладнює їхнє системне та цілісне сприйняття і, відповідно, їх

впровадження у практику господарювання. Виклад методики зводиться до опису контрольних дій та процедур, спрямованих на конкретні об'єкти. У той же час, важливість даної роботи в теорії контролю важко переоцінити: ретельність та обґрунтованість підходів авторів є беззаперечними. Об'єктами оперативного контролю можна визначити систему планових показників, що повністю відповідає природі самого контролю, оскільки вона передбачає порівняння фактичного стану об'єкта з еталоном або планом. Проте, з урахуванням коректив, які часом вносяться, застосування запропонованої методики у реальному часі, швидше за все, є малоімовірним.

Ми вважаємо, що базовим принципом розробки методики контролю є структуризація контрольованого процесу, який є основним об'єктом контролю. Крім того, для досягнення мети контролю необхідно визначити контрольні точки. Практика показує, що іноді те, що посадова особа розуміє під "елементом контролю", насправді є подальшою деталізацією об'єкта контролю. Тому ми вважаємо за краще дотримуватися "лінійної логіки" щодо ланцюжка "об'єкт - елемент - контрольна точка": друге є деталізацією першого, а третє - уточненням другого. Контрольну точку слід сприймати буквально як складову об'єкта контролю. Основна відмінність внутрішнього контролю полягає у його постійності у часі, що дає можливість попереджати відхилення в господарському процесі. На нашу думку, реалізація превентивної функції внутрішнім контролем дозволяє досягти абсолютної керованості ресурсами суб'єкта господарювання (наскільки це взагалі можливо). Пропонований автором підхід, на наш погляд, дозволяє в кращому випадку виявляти відхилення, які вже мають місце.

Таким чином, ми прийшли до висновку про відсутність обґрунтованого викладу процесу формування методики контролю діяльності суб'єктів господарювання. Труднощі практичної реалізації внутрішнього контролю, перш за все, пов'язані з відсутністю логіки, яка описує "як, що і кому контролювати".

Для реалізації превентивної функції внутрішнього контролю найважливішим елементом методики є об'єкт контролю. Господарські операції є основною діяльністю, тоді як будь-яка інша діяльність є обслуговуючою (вторинною) у порівнянні з основною. Метою обслуговуючої, включаючи управлінську, діяльності є розширення можливостей отримання прибутку в господарському процесі. Внутрішній контроль, як функція управління господарським процесом, вносить свій внесок у досягнення цієї мети. Яким чином? Внутрішній контроль стоїть на сторожі відхилень від усіх вимог, виконання яких сприяє досягненню головної мети - тобто він повинен здійснюватися на всіх етапах, подолання яких наближає до основної мети господарської діяльності. Кожна господарська операція має свою економічну суть, що вказує на її ціль, використані засоби для досягнення цієї мети та можливі наслідки. Ці наслідки проявляються у впливі на фінансовий та майновий стан.

Розглядаючи на призначення в системі управління та сутність внутрішнього контролю, його увага не обмежується лише моніторингом та оцінкою основного господарського процесу бюджетних установ. Вона також охоплює оцінку об'єктивності відображення цього процесу в обслуговуючих підсистемах, таких як облік, планування, організація та інші. Це безпосередньо впливає на вибір об'єктів внутрішнього контролю, зокрема їх ранжування на об'єкти оперативного та стратегічного внутрішнього контролю, де першим контролюється якість управління операціями (табл. 3.1).

Вважаючи об'єктом контролю конкретний момент господарської операції, визначення об'єктів внутрішнього контролю базується на змісті та послідовності господарських операцій. Кожен момент операції може бути розглянутий з різних точок зору, тому для досягнення мети контролю необхідно чітко визначити, що саме оцінюється вибраним об'єктом контролю – іншими словами, уточнити контрольовані параметри об'єкта. Ці параметри визначаються завданнями внутрішнього контролю, які впливають із загальної мети та підцілей. Інформація про якісний стан об'єкта (або про ступінь

досягнення ним поставленої мети) є результатом контролю. Досягнення необхідної якості можливе лише при певних умовах, тому при формулюванні завдань внутрішнього контролю важливо відобразити суть цих умов. Цей підхід також важливий, оскільки правильна постановка завдання контролю визначає не лише параметри, але й методи контрольних дій.

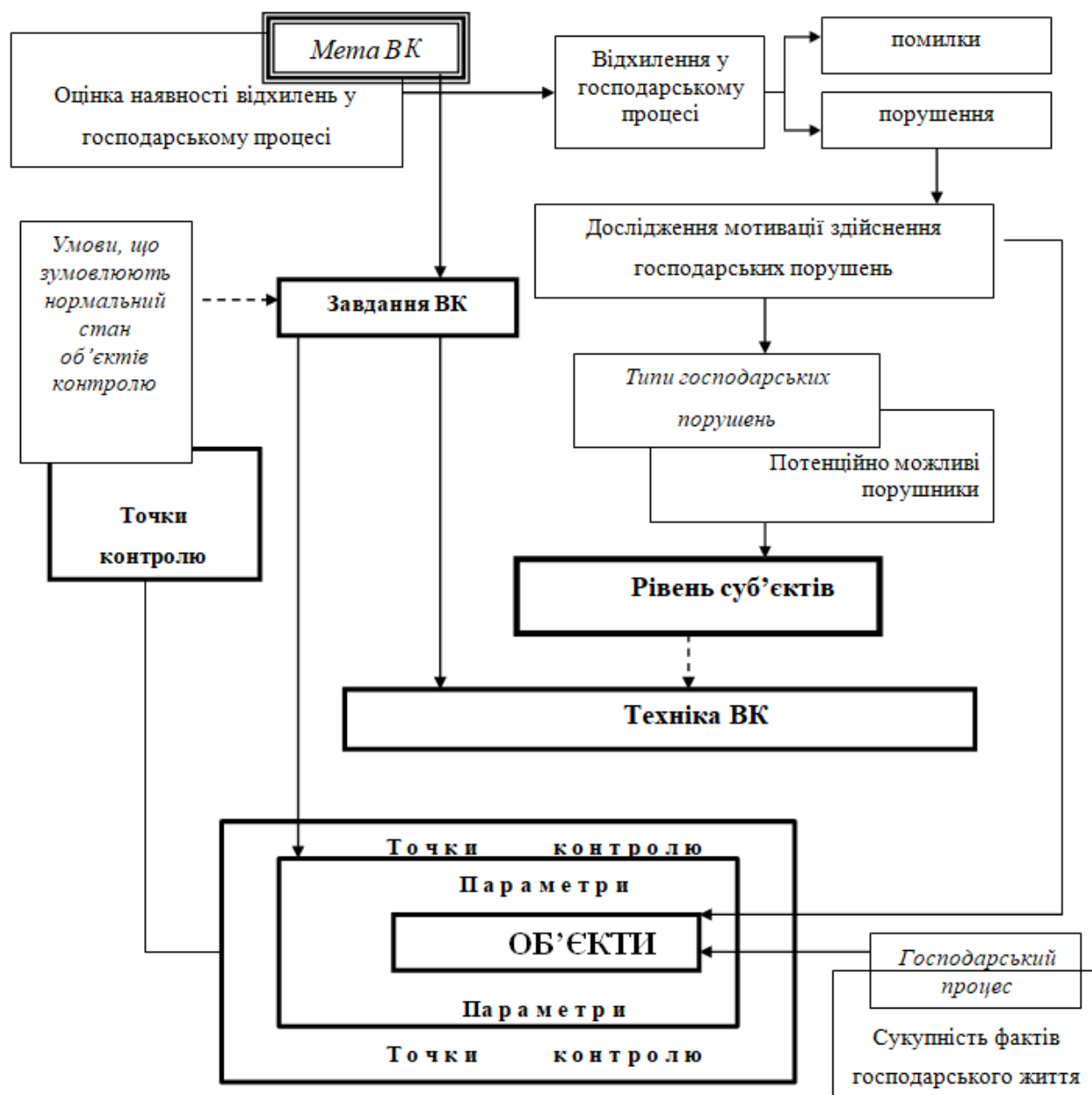

Рис 3.1. Формалізація визначення елементів методики внутрішнього контролю та їх змістової сторони

Джерело: [39].

Ми вважаємо, що в найближчому майбутньому необхідно провести оцінку ризиків в таких сферах діяльності НПП «Синьогора»:

1. Правильність складання бюджетними установами кошторисів.
2. Облік і використання необоротних активів та запасів установи.
3. Ведення касових операцій і дотримання касової дисципліни.
4. Здійснення операцій на рахунках в банках та казначействі.
5. Достовірність величини наявної дебіторської та кредиторської заборгованості, а також правильність її відображення в обліку.
6. Нарахування та виплати заробітної плати та сплата ЄСВ.
7. Відображення в обліку та використання фінансування установи.
8. Правильність формування та використання бюджетними установами спеціального фонду.
9. Дотримання нормативно-правових актів щодо здійснення державних закупівель, а також їх доцільність.

Як відомо, навіть найбільш досконала система внутрішнього контролю не може забезпечити абсолютну впевненість (стовідсоткову гарантію) у досягненні мети органами державного сектору. Це через те, що завжди існує певний ризик виникнення та впливу факторів, які не підлягають контролю керівництва органів державного і комунального сектору (наприклад, помилкові судження чи неправомірні дії, спрямовані на уникнення контролю). Внутрішній контроль може забезпечити лише достатню гарантію (впевненість в межах розумного), оптимальне співвідношення витрат із здійсненням внутрішнього контролю з вигодою, що він приносить. Крім того, він запобігає дублюванню або змішуванню функцій і не перешкоджає управлінню.

Бюджетний контроль може бути передбачуваним, проводитись у поточному режимі або здійснюватись після виконання операцій, залежно від його часових рамок. Важливо відзначити, що інспектування є найбільш поширеною формою перевірки витрат спеціального фонду бюджетних установ. Авторизовані працівники Державної аудиторської служби та Рахункової палати України проводять ці перевірки зазвичай один раз на рік. Також можуть бути

проведені непланові ревізії за вимогою правоохоронних органів або органів державної влади. Після завершення ревізії складається акт, і у випадку виявлення порушень фінансового законодавства, цей акт передається до правоохоронних органів.

Отримавши уявлення про існуючу систему фінансового контролю, ми приходимо до висновку, що внутрішній контроль є найбільш важливим та відповідальним елементом у всьому процесі контролю. Це через те, що успішність і результативність контролю над використанням державних коштів, що надходять від різних державних органів, залежить від системності та безперервності його проведення. Лише поєднання зовнішнього та внутрішнього контролю може гарантувати дотримання фінансової дисципліни в усіх державних установах і сприяти ефективному використанню бюджетних коштів.

Ми вважаємо, що аудит є більш ефективною формою контролю, ніж ревізія. Впровадження фінансового аудиту, аудиту ефективності та аудиту ефективності діяльності у систему державного фінансового контролю бюджетних установ сприятиме підвищенню відповідальності керівників. Внутрішній аудит сприятиме оптимізації діяльності бюджетних установ і ефективному використанню державних коштів.

3.2. Систематизація результатів внутрішнього контролю та організація контролю над коштами спеціального фонду у бюджетних установах

Розвиток бюджетних установ в Україні в нових економічних умовах потребує збалансованого, цілеспрямованого та максимально ефективного використання фінансових ресурсів. З метою досягнення цієї мети постійно вдосконалюються форми і методи контрольно-ревізійної роботи, про що свідчить з'явлення нових видів контролю, таких як аудит фінансово-господарської діяльності бюджетних установ та аудит ефективності виконання бюджетних програм.

Порядок проведення таких видів аудиту відрізняється від традиційних ревізій, перш за все, за їх превентивністю - їх здатність запобігати можливим порушенням, а не лише виявляти вже завершені незаконні операції, як це робилося раніше. Важливе значення в процесі аудиту має оцінка системи внутрішнього контролю бюджетної установи, оскільки правильно сформована така система може навіть без зовнішніх впливів запобігати значним обсягам порушень.

Щодо наглядово-контрольної та претензійно-позовної діяльності НПП «Синьогора», слід відзначити, що з метою забезпечення ефективного використання бюджетних коштів державними соціальними інспекторами у 20218 році було перевірено 4143 справи одержувачів державних допомог та житлових субсидій, що становить 65.1% від загальної кількості.

В результаті перевірок було виявлено, що 31 справа на суму 20,9 тис. грн. потребує повернення до державного бюджету, з яких 20,5 тис. грн. вже було компенсовано. Також було припинено виплату раніше призначених допомог та компенсацій у 7 особових справах.

Здійснювалась активна робота з перевірки інформації, наданої для призначення допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованих територій України та районів проведення антитерористичних операцій. Зокрема, були здійснені запити до управління юстиції та Державтоінспекції стосовно наявності у них житла та транспортних засобів, які стосувалися 60 осіб.

Використовуючи метод виїзду, здійснювалися огляди сімей переселенців для перевірки факту їх проживання на території району та вивчення їх проблемних питань і прийняття необхідних заходів для їх вирішення.

Головним спеціалістом з контролю правильності призначення (перерахунку) та виплати пенсій було проведено перевірку 512 особових справ щодо правильності призначення (перерахунку) та виплати пенсій, а також перевірку виплати 822 призначень допомоги на поховання на суму 1901,8 тис.

грн. У результаті перевірок було виявлено 4 порушення при формуванні пенсійних справ.

Логічним завершенням контрольного процесу є аналіз та впровадження результатів внутрішнього контролю. Цей фінальний етап контрольних заходів є найважливішим, оскільки тут узагальнюється остаточне висновок - той "вердикт", який вирішується щодо об'єкта перевірки. Однак варто пам'ятати, що контроль не є метою самою по собі, а є функцією управління, спрямованою на захист його інтересів.

Отримання якісної, доступної й об'єктивної інформації за результатами контролю в значній мірі визначає результативність управління та доцільність виконання контрольної функції в системі управління. Варто відзначити, що проблемі узагальнення і реалізації результатів внутрішнього контролю в сучасній науковій та практичній літературі не приділяється належної уваги. Це особливо важливо, оскільки відсутність належної документації чи недостатня формалізація результатів може суттєво підірвати весь контрольний процес. Якщо контроль був проведений, але його результати не були належним чином задокументовані або оформлені, то зовнішні аудитори можуть зробити висновки про недостатність внутрішнього контролю або високий ризик контролю. Більше того, документування процесу і складання підсумкового звіту за результатами внутрішнього контролю дозволяє оцінити логічність і обґрунтованість висновків, зроблених внутрішнім контролером.

Процес узагальнення результатів внутрішнього контролю передбачає ряд дій, які можна розділити на три основні стадії:

1. Фіксація результатів попереднього, поточного і майбутнього контролю, а також проведення слідчо-юридичного обґрунтування, що передбачає збір доказів.

2. Формування фактографічної інформації, яка буде використовуватися як основа для подальшого узагальнення результатів внутрішнього контролю.

3. Групування виявлених відхилень за ознаками та підставами для подальшого аналізу.

Отже, під час контролю за допомогою різних методів та прийомів узагальнення його результатів створюється новий тип інформації, який називається контрольною. Контрольна інформація, що містить відомості про відхилення стану контрольованих об'єктів від заданих параметрів, може бути різних видів, але переважно вона має економічний характер. Послідовність формування контрольної інформації визначається етапами контрольного процесу.

Таким чином, як проміжна, так і підсумкова контрольна інформація, що виникає внаслідок внутрішнього контролю, переважно формується на другому етапі. Структура і зміст цієї інформації залежать від цілей контролера та характеру об'єкта контролю. Форми контрольної інформації розробляються таким чином, щоб узагальнено відображати виявлені порушення законодавства. Наприклад, форма проміжної контрольної інформації може бути організована у вигляді таблиці 3.1 (обов'язкові реквізити опущені).

Оскільки суб'єктам внутрішнього контролю постійно доводиться адаптуватися до постійно змінюваних запитів і потреб управління, розуміння відсутності уніфікованих форм та загалом публікацій, що узагальнюють результати внутрішнього контролю, стає цілком очевидним. Таблиця 3.1. Довідка про порушення.

Особливу увагу слід звернути на узагальнення результатів внутрішнього аудиту з двох основних причин:

- по-перше, це обумовлено необхідністю дослідження та оцінки зовнішніми аудитором висновків, які роблять внутрішні аудиторів.
- по-друге, це зумовлено більшою значущістю результатів та вищою відповідальністю перед своєю діяльністю для внутрішніх аудиторів у порівнянні з іншими суб'єктами внутрішнього контролю. Це пояснюється тим, що персонал служби внутрішнього аудиту займається виключно контрольною діяльністю, тому за інформацією, що міститься у звіті внутрішніх аудиторів, можна судити про ефективність функціонування цієї служби всередині підприємства.

Підсумкова інформація за результатами внутрішнього аудиту має бути оформлена у вигляді Аудиторського звіту, який складається з двох відносно самостійних документів (рис. 3.2):

– акту аудитування, що включає організаційні аспекти (вступний розділ) та контрольну інформацію щодо виявлених відхилень (порушень, помилок) разом із рекомендаціями стосовно їх усунення та запобігання в майбутньому (основний розділ);

– аудиторського висновку, в якому містяться висновки щодо виявлених відхилень та їх ступінь істотності, остаточна оцінка щодо точності та об'єктивності звітності, а також повнота і відповідність чинному законодавству, встановленим стандартам і нормам бухгалтерського обліку.

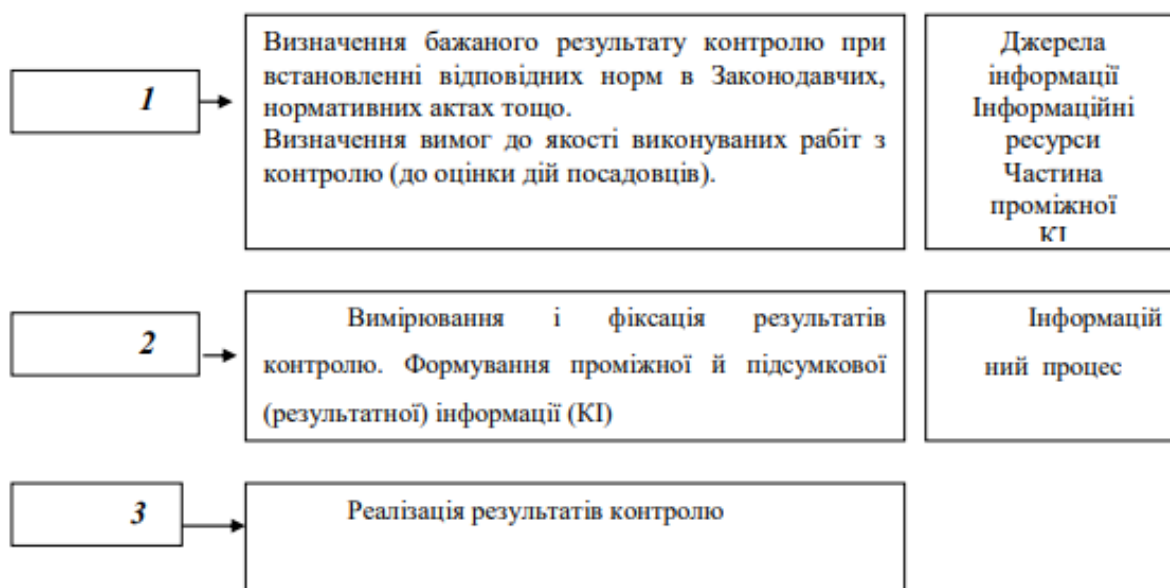

Рис. 3.2. Поетапність формування контрольної інформації згідно із контрольним процесом

Джерело: [44].

Враховуючи відносну автономію Акту аудитування і Аудиторського висновку, яку підтверджує їх роздільне підписання і затвердження, можемо

зробити висновок, що зміст вступного розділу Акту аудитування до певної міри має відбитися і в змісті Аудиторського висновку. Зокрема:

1. Заголовок, який вказує на конкретний документ Аудиторського звіту.
2. Повне найменування підприємства або аудитованого об'єкта.
3. Прізвище внутрішнього аудитора, що проводив аудиторську перевірку.
4. Посилання на реквізити календарного плану діяльності служби ВНТА, згідно з яким проведене аудитування.
5. Період і час проведення робіт.
6. Визначення меж відповідальності керівництва підприємства і аудиторів.
7. Масштаб аудитування і склад перевіреної документації відповідно до плану.
8. Посилання на нормативну базу, якою керувався аудитор при проведенні аудиту.

Зміст основного розділу Акту аудитування визначається типом підприємства, його особливостями у функціонуванні, різноманітністю видів діяльності і, нарешті, конкретним завданням, яке встановлюється керівництвом установи.

У міжнародних стандартах аудиту систематизовано уявлення щодо різних видів думок, які виражаються в Аудиторських висновках, і можливих формулювань.

У підсумковому абзаці Аудиторського висновку міститься остаточна оцінка правильності та об'єктивності фінансової звітності, а також ступінь відповідності чинному законодавству і встановленим стандартам і нормам обліку господарсько-фінансової діяльності. Вважаємо, що використання цього підходу до формування Аудиторського звіту дозволяє чітко та стисло висловити думку про правильність і об'єктивність бухгалтерської звітності, уникнути дублювання і забезпечити однаковість в структурі і змісті звіту. Крім того, цей звіт може служити основою для оцінки якості внутрішнього аудиту. Розглядаючи організаційні та інформаційні аспекти, які відображають якість

процесу внутрішнього аудиту, не можна не звернутися до аспектів його методології та методики, які мають прямий вплив на якість виконання контрольних процедур.

Результати внутрішнього контролю слід задокументувати відповідними організаційно-розпорядчими документами, такими як доповідні (службові) записки, адресовані керівникові відповідного відділу апарату управління підприємства, а також керівникові самого підприємства.

Доповідна або службова записка інформує керівника підрозділу або всього підприємства, який відповідає за контрольні дії та несе відповідальність за організацію внутрішнього контролю на підтримуваному ним об'єкті управління, про ситуацію, що виникла, і потребу (або відсутність потреби) у вжитті заходів.

Доповідна або службова записка складається суб'єктом внутрішнього контролю, який підпорядкований безпосередньо керівникові, та адресована самому цьому керівникові. За змістом доповідні записки можуть бути ініціативними, інформаційними або звітними.

Ініціативні доповідні записки складаються з метою спонукання працівників управлінської ланки до прийняття певних заходів для усунення або запобігання виявленим відхиленням.

Результати внутрішнього контролю слід задокументувати відповідними організаційно-розпорядчими документами, такими як доповідні (службові) записки, адресовані керівникові відповідного відділу апарату управління підприємства, а також керівникові самого підприємства.

Доповідна або службова записка інформує керівника підрозділу або всього підприємства, який відповідає за контрольні дії та несе відповідальність за організацію внутрішнього контролю на підтримуваному ним об'єкті управління, про ситуацію, що виникла, і потребу (або відсутність потреби) у вжитті заходів.

Доповідна або службова записка складається суб'єктом внутрішнього контролю, який підпорядкований безпосередньо керівникові, та адресована

самому цьому керівникові. За змістом доповідні записки можуть бути ініціативними, інформаційними або звітними.

Ініціативні доповідні записки складаються з метою спонукання працівників управлінської ланки до прийняття певних заходів для усунення або запобігання виявленим відхиленням. Протокол передбачає наступні реквізити:

- найменування протоколу, його дата, номер та гриф установи (суб'єкта внутрішнього контролю).

- заголовок.

- текст, а також підписи голови та секретаря засідання.

Після проведення внутрішнього контролю, включаючи бухгалтерський контроль, керівник підприємства може видати наказ або скласти розпорядження. Наказ складається з констатуючої та наказової частин. У констатуючій частині викладається суть результатів внутрішнього контролю, підкреслюється характер та причини відхилень від норм законодавства та правил економічної дисципліни, а також вказується, які дії конкретних посадовців призвели до виявлених відхилень. Наказова частина, що містить рішення на основі результатів внутрішнього контролю, розбивається на два розділи.

У першому розділі, в межах адміністративного права, керівник підприємства накладає дисциплінарне покарання на осіб, винних у виявлених порушеннях. У другому розділі наказової частини надаються конкретні рекомендації, спрямовані на усунення виявлених порушень та запобігання їх повторенню у майбутньому. Розпорядження, складене керівником за результатами внутрішнього контролю, може стосуватися випадків, коли виявлені порушення не мають значного впливу на дії всіх посадовців.

Причини складання розпорядження подібні до видачі наказу за результатами внутрішнього контролю. Таким чином, наявність інформації з проміжної та підсумкової контрольної інформації, організаційно-розпорядчих документів з результатами внутрішнього контролю, створює необхідну інформаційну основу для оцінки стану внутрішнього контролю зовнішніми

контролерами, будь то державні інспекції, які захищають інтереси держави, або незалежні аудитори.

Інтеграція України до Європейського союзу спонукала до переходу на нові стандарти управління державними фінансами, що змінило спрямування контролю за ефективністю використання бюджетних коштів. Цей перехід відбувається з метою підвищення ефективності фінансового контролю, оскільки зміна фінансово-бюджетної дисципліни сприяє саме цьому. Однак для досягнення цієї мети важливо аналізувати та виявляти причини, які призводять до порушень, оскільки просте констатування фактів порушень не допомагає їх усуненню.

У зв'язку з цим виникла потреба у розробці та впровадженні нових методів та видів контролю за використанням коштів бюджетними установами. У світовій практиці застосовуються такі форми контролю, як аудит фінансово-господарської діяльності бюджетних установ, аудит ефективності, аудит ефективності діяльності, перевірка державних закупівель та інші, які відрізняються від звичайних перевірок та ревізій. Крім того, значні зміни відбулися і в нормативно-правовій базі, яка регулює державний фінансовий контроль.

Основні шляхи вдосконалення бюджетного контролю в сучасних умовах на ринку України включають створення однієї злагодженої нормативно-правової бази для розвитку системи бюджетного контролю та закріплення за нею суб'єктів контрольних функцій. Також, важливими є формування нових та удосконалення існуючих процедур бюджетного контролю, оптимізація організаційних структур, та створення сучасної інформаційно-комунікаційної інфраструктури.

Ми вважаємо, що обов'язковим є застосування положень Міжнародних стандартів аудиту всіма бюджетними установами. Згідно з цими стандартами, розрізняють аудит законності та правильності (фінансовий аудит) та аудит ефективності (результативності). У процесі фінансового аудиту перевіряється та оцінюється: 1) бухгалтерська документація та фінансова звітність; 2)

дотримання чинних законів та нормативних актів; 3) ефективність системи внутрішнього управління та доцільність адміністративних рішень.

Отже, для поліпшення бюджетного контролю в Україні важливими мають стати такі напрями: створення єдиної нормативно-правової бази для подальшого функціонування системи бюджетного контролю та законодавче закріплення за її суб'єктами контрольних функцій, формування нових та удосконалення існуючих процедур бюджетного контролю, вдосконалення методів, оптимізація організаційних структур, а також створення сучасної інформаційно-комунікаційної інфраструктури і т. д. Використання цих напрямків сприятиме зменшенню порушень у фінансово-бюджетній сфері, покращенню управління фінансовими, матеріальними та трудовими ресурсами бюджетних установ, а також виконанню ними своїх функцій і завдань для досягнення соціально важливих цілей для суспільства.

3.3. Напрямки удосконалення внутрішнього контролю бюджетної установи

Внутрішній контроль у бюджетних установах є ключовою складовою ефективного управління та забезпечення фінансової дисципліни. Однак з огляду на постійні зміни в умовах економічної, політичної та соціальної сфер, а також на посилення вимог до транспарентності та відповідальності у використанні бюджетних коштів, виникає необхідність у постійному удосконаленні внутрішнього контролю. У цьому контексті важливо розглянути напрямки удосконалення цього процесу, спрямовані на забезпечення ефективного використання бюджетних ресурсів, мінімізацію ризиків та забезпечення високого рівня фінансової звітності та внутрішньої контрольної культури. У цьому вступі розглянемо основні напрямки удосконалення внутрішнього контролю бюджетної установи з урахуванням сучасних викликів та вимог.

У сучасних умовах ключовими напрямками удосконалення внутрішнього контролю бюджетної установи є впровадження автоматизованих систем управління фінансами та обліку, розвиток інформаційно-аналітичних засобів для моніторингу та аналізу фінансових операцій, посилення внутрішньої аудиторської функції для виявлення та усунення можливих порушень та недоліків, а також навчання та підвищення кваліфікації персоналу з питань внутрішнього контролю та фінансової дисципліни.

Крім того, важливим є розвиток етики та культури внутрішнього контролю серед працівників установи, а також забезпечення відкритості та прозорості у фінансових операціях та звітності перед громадськістю. Ці напрямки спрямовані на підвищення ефективності використання бюджетних коштів, зменшення ризиків корупції та недобросовісного використання ресурсів, а також підвищення довіри громадян до діяльності бюджетних установ. Основні напрямки удосконалення внутрішнього контролю у НПП «Синьогора» (рис. 3.3).

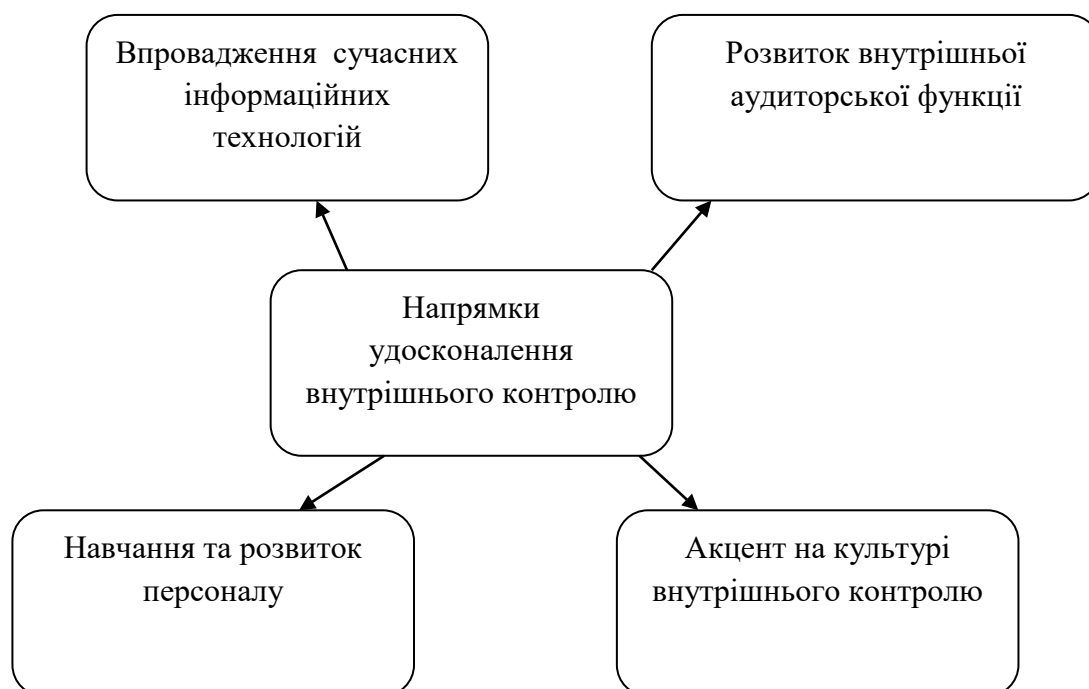

Рис. 3.3. Напрямки удосконалення внутрішнього контролю у НПП «Синьогора»

Удосконалення внутрішнього контролю бюджетної установи через впровадження сучасних інформаційних технологій є ключовим напрямом у забезпеченні ефективного управління та контролю фінансових процесів. Впровадження автоматизованих систем управління фінансами дозволяє значно збільшити швидкість та точність обробки фінансової інформації, мінімізувати ризики помилок та зловживань, а також покращити моніторинг бюджету та фінансових потоків. Інтеграція сучасних ІТ-рішень також сприяє підвищенню рівня захисту конфіденційної інформації та забезпеченню відповідності вимогам законодавства щодо збереження даних.

Впровадження сучасних інформаційних технологій у бюджетній установі дозволяє також полегшити процеси звітності та аналізу фінансових даних. Завдяки цьому можливе швидке та зручне формування фінансових звітів, аналіз та порівняння ключових показників, а також побудова прогнозів та стратегічних планів розвитку. Інтеграція цифрових інструментів також забезпечує більшу доступність фінансової інформації для зацікавлених стейкхолдерів, що сприяє підвищенню рівня відкритості та довіри до діяльності установи.

Розвиток внутрішньої аудиторської функції є одним із стратегічних напрямків удосконалення внутрішнього контролю бюджетної установи. Посилення ролі внутрішнього аудиту передбачає систематичний та об'єктивний аналіз ефективності внутрішніх процесів, контроль за відповідністю діяльності установи законодавству, внутрішнім політикам та стандартам. Розвиток внутрішнього аудиту також передбачає посилення його незалежності та автономності від управління установи, що сприятиме більш об'єктивному та безперешкодному виявленню потенційних порушень та недоліків в управлінських процесах.

Розвиток внутрішньої аудиторської функції передбачає впровадження сучасних методів та підходів до аудиторського процесу, використання аналітичних та технологічних інструментів для підвищення ефективності аудиту. Зокрема, це може включати в себе використання аналітичних

програмних засобів для обробки великих обсягів даних, а також впровадження методів прогнозування та моделювання для виявлення потенційних ризиків та невідповідностей. Розвиток внутрішнього аудиту також передбачає підвищення кваліфікації та компетентності аудиторського персоналу шляхом проведення спеціалізованих навчальних заходів та сертифікації відповідно до міжнародних стандартів.

Навчання та розвиток персоналу є важливим напрямом удосконалення внутрішнього контролю бюджетної установи, оскільки компетентний персонал відіграє ключову роль у забезпеченні ефективного функціонування контрольних процедур. Програми навчання повинні охоплювати різні аспекти внутрішнього контролю, включаючи знання законодавства та внутрішніх положень, навички аналізу та моніторингу, а також розуміння принципів ризик-орієнтованого підходу до управління. Крім того, важливо надавати персоналу можливості для постійного професійного розвитку та підвищення кваліфікації через участь у семінарах, тренінгах, та курсах з внутрішнього контролю та суміжних областей.

Також розвиток персоналу також передбачає створення стимулів для постійного самовдосконалення та активної участі в контрольних процедурах. Це може включати в себе винагороди за досягнення результатів у вдосконаленні внутрішнього контролю, стимулювання ініціативи та креативності у виявленні та усуненні недоліків, а також регулярні оцінки роботи з можливістю отримання фідбеку та рекомендацій щодо покращення. Забезпечення доступу персоналу до ресурсів та інструментів, необхідних для ефективного виконання їхніх обов'язків у сфері внутрішнього контролю, також є важливим елементом цього напрямку удосконалення.

Акцент на культурі внутрішнього контролю в бюджетній установі передбачає створення сприятливого середовища, в якому кожен працівник розуміє важливість дотримання внутрішніх правил, процедур та стандартів. Це включає в себе розробку та поширення кодексу етики, який визначає основні принципи поведінки та відповідальності працівників у сфері фінансів та

внутрішнього контролю. Крім того, важливо забезпечити постійне нагадування про цінності та стандарти організації через проведення навчальних семінарів, тренінгів та інших освітніх заходів.

Акцент на культурі внутрішнього контролю передбачає встановлення механізмів стимулювання та винагородження за дотримання внутрішніх стандартів та досягнення результатів у покращенні контрольних процедур. Це може включати в себе винагородження за виявлення та усунення недоліків у фінансових процесах, за ініціативу у впровадженні нових підходів до контролю, а також за високий рівень відповідальності та дотримання внутрішніх правил. Забезпечення взаємного довір'я та взаєморозуміння між керівництвом та персоналом щодо значення та цілей внутрішнього контролю також є важливою складовою цього напрямку удосконалення.

Напрямки удосконалення внутрішнього контролю бюджетної установи відіграють важливу роль у забезпеченні ефективного управління фінансами та оптимізації її діяльності. Впровадження сучасних інформаційних технологій дозволяє покращити облік і контроль за фінансовими потоками, знизити ризики та забезпечити відповідність законодавству. Розвиток внутрішньої аудиторської функції сприяє об'єктивному виявленню порушень та недоліків у управлінських процесах. Навчання та розвиток персоналу допомагає підвищити рівень професійної кваліфікації та свідомості щодо важливості внутрішнього контролю. Акцент на культурі внутрішнього контролю сприяє створенню етичного та відповідального середовища, в якому кожен працівник усвідомлює свою роль у забезпеченні фінансової стабільності та довіри громадськості. Ці напрямки, поєднані в комплексний підхід, дозволяють бюджетній установі ефективно реагувати на виклики сучасного бізнес-середовища та досягати стратегічних цілей з управління фінансовими ресурсами.

ВИСНОВОК

У дослідженні вивчено теоретичні та методичні аспекти, а також запропоновані практичні рекомендації з організації ефективної системи внутрішнього контролю в бюджетних установах і його методології, специфічно адаптованої до діяльності бюджетних закладів, а саме:

1. У сучасних умовах функціонування бюджетних установ у сфері праці та соціального захисту населення спостерігаються втрати бюджетних коштів, що виникають у зв'язку з різноманітними порушеннями. Однією з основних причин таких втрат є неправомірне нарахування та виплата соціальних виплат на підставі подання недостовірних довідок про доходи громадян, а також приховування окремими громадянами інформації про їхні реальні доходи та майно.

2. Виявлено, що більшість управлінь праці та соціального захисту населення в Україні не здійснюють ефективний попередній та поточний контроль за достовірністю та повнотою інформації про доходи громадян. За результатами аналізу виявлено недостовірність та неповноту даних, наданих громадянами, які є підставою для призначення соціальних виплат.

3. Зустрічна перевірка виявилась найбільш оптимальним методом контролю для виявлення порушень, оскільки вона забезпечує ефективне встановлення незаконних дій посадових осіб. Під час таких перевірок виявлено факти, коли у довідках про доходи для виплати допомоги малозабезпеченим сім'ям та сім'ям з дітьми не враховувались доходи, отримані від земельних ділянок особистого селянського господарства та трудової діяльності на підприємствах.

4. Використання системного підходу у внутрішньому контролі виокремило основні аспекти цього процесу: функціональний, організаційний (структурний), інформаційний та соціо-психологічний. Виявлено, що організацію системи внутрішнього контролю можна розділити на кілька етапів:

критичний огляд системи управління та визначення локалізованих точок контролю.

5. Результати перевірок, проведених у НПП «Синьогора», підтвердили, що механізм компенсації витрат має значну кількість важливих недоліків, які призводять до зловживань та фінансових порушень. Найбільш поширені серед них пов'язані з відсутністю реєстру відповідних осіб, а також з відсутністю контролю з боку посадовців за змінами в інформації про відповідний контингент пільговиків. Незаконні витрати стали результатом спотворення різноманітних даних у документах, які надсилаються до відповідних органів для призначення соціальної допомоги. Запобігти таким порушенням можна лише шляхом постійного попереднього та поточного контролю за достовірністю представлених документів, легальністю призначення допомоги та повнотою надання послуг, що фінансуються за рахунок бюджетних коштів.

7. У відповідності до законодавства, у діяльності органів Державної аудиторської служби передбачені заходи, спрямовані на компенсацію незаконних витрат та притягнення до відповідальності посадових осіб, які порушують законодавство, що створює збитки. Протягом 2022-2023 років після проведення перевірок трьох посадових осіб НПП «Синьогора» притягнуто до адміністративної відповідальності, а на п'ятьох накладено дисциплінарні санкції. Для фінансового контролю над коштами спеціального фонду рекомендується використовувати методи ревізій, аудиту фінансово-господарської діяльності, аудиту ефективності та аудиту ефективності діяльності.

9. Процеси євроінтеграції України призвели до переходу на нові стандарти управління державними фінансами, що вплинули на зміни у спрямуваннях контролю за ефективністю використання бюджетних коштів. Оскільки зміна фінансово-бюджетної дисципліни сприяє підвищенню ефективності фінансового контролю, важливо проаналізувати та виявити обставини та причини, які спричиняють ці порушення. Констатація фактів порушень без їх усунення не є ефективним заходом. Тому виникла потреба у

розробці та впровадженні нових методів та видів контролю за використанням коштів у бюджетних установах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білуха М. Т. Теорія фінансово-господарського контролю і аудиту. К. : ПП "Влад і Влада", 1996. 320 с.
2. Бондар, В. П. Особливості зовнішнього та внутрішнього аудиту в системі економічного контролю. Формування ринкових відносин в Україні. 2018. № 4. С. 73 - 77.
3. Бондар Т. Л. Організація внутрішнього контролю витрат на забезпечення якості продукції. Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України : збірник наукових праць VI Міжнародної науково-практичної конференції, 17-19 вересня 2018 року. Вінниця, 2018. № Ч.І. С. 197–203.
4. Бутинець, Ф.Ф. Контроль і ревізія: підруч. для студ. спец. "Облік і аудит" вищ. навч. закладів. 3-тє вид., доп. і перероб. Житомир : Рута, 2011. 543 с.
5. Бутинець, Ф.Ф. Контроль і ревізія в сільськогосподарських підприємствах. К. : Вища шк., 1993. 272 с.
6. Бутинець Т. А. Організаційні підходи до формування системи внутрішнього контролю. Вісник ЖДТУ. Серія: економічні науки, 2013. № 1 (63). С.12-17.
7. Гуцаленко Л. В., Коцупатрий М. М., Марчук У. О. Внутрішньогосподарський контроль : навч. посіб. Електронні дані. Київ : Центр учбової літератури, 2014. URL: http://10.0.2.150/docs/CUL/Vnutr_gospod_kontrol.pdf.
8. Грищук С. В., Коротаєва І. Р., Любченко В. С. Внутрішньогосподарський контроль: особливості, проблеми та шляхи їх вирішення. Інфраструктура ринку. 2019. № Вип. 30. С. 495–501. URL:http://www.marketinfr.od.ua/journals/2019/30_2019_ukr/77.pdf.
9. Гуцалюк О. Внутрішній контроль як запобіжник розкрадання коштів громади. Фінансовий контроль. 2019. № 9. С. 10–13.

10. Дмитренко І.М. Внутрішньofірмові стандарти: концепція розробки та застосування в аудиторській практиці України. Економіка підприємства. 2016. С. 50-59.
11. Калюга, Є.В. Класифікація контролю та шляхи її вдосконалення . Фінансовий контроль. 2012. № 1С. 44-52.
12. Калюга, Є.В. Фінансово-господарський контроль у системі управління. К. : Ельга, Ніка-Центр, 2013. 360 с.
13. Ковальчук С. П. Внутрішньогосподарський контроль: опорний конспект лекцій. Вінниця :Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2019. 114 с.
14. Максимова В.Ф.Теоретичні та методологічні засади формування цілісної системи внутрішнього контролю в управлінні промисловим підприємством : дис. ... д-ра.екон. наук : 08.06.04. О., 2006. 409 с.
15. Максимова, В.Ф. Внутрішній контроль економічної діяльності промислового підприємства - системний підхід до розвитку. К. : АВРІО, 2005. -264 с.
16. Максимова, В.Ф. Проблема оцінки якості внутрішнього контролю: пошук критеріїв. Вісник. Наук. журнал ДонНУЕТ. Серія: Економічні науки. 2007. № 3 (35). С. 197-204.
17. Михалків А. А., Косташ Т. В. Внутрішній контроль процесу господарювання: проблеми організації. Економша та держава No 1/2020. С. 61-65. http://www.economy.in.ua/pdf/1_2020/13.pdf
18. Мулик Я. І., Цуркан А. О. Внутрішньогосподарський контроль в системі управління аграрним підприємством. Ефективна економіка. 2018. No 3. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2018/66.pdf.
19. Нападовська Л.В. Внутрішньогосподарський контроль в ринковій економіці : монографія. Д. : Наука і освіта, 2012. 224 с.
20. Павлюк, В.В. Контроль і ревізія: навчальний посібник.К. : Центр навчальної літератури, 2016. 196 с.

21. Пономаренко, Л.А. Основи економічної кібернетики. підручник. К. : Київ.нац.торг.-екон.ун.т, 2012. 432 с.
22. Потриваєва Н. В., Біленко А. С. Внутрішній аудит як ефективний метод управління підприємством.Глобальні та національні проблеми економіки.-2018, Вип.No23, С.691-694. <http://global.national.in.ua/archive/23-2018/133.pdf>.
23. Про фінансовий контроль: Закон № 1131-1 від 30.08.2012 р. URL: [http:// rada.gov.ua](http://rada.gov.ua).
24. Рожелюк В. Організаційні та методичні аспекти внутрішнього контролю контролю процесу переробки продукції. Світ фінансів. 2019. No 1. С. 121–131.
25. Савченко Л. А. Правові проблеми фінансового контролю в Україні.Ірпінь: Вид-во Академії ДПС України, 2010. 408 с.
26. Савченко Л.А. Поняття фінансового контролю, його функції та об'єкти. Актуальні проблеми держави і права. Збірник наукових праць. Одеса: Юридична література, 2015. Вип. 12. с. 274-281.
27. Сокольська, Р.Б. Моделювання та розробка комплексної системи фінансового контролю на промисловому підприємстві: автореф. дис. кандидата екон. наук. Національна металургійна академія України. Д., 2015. 21 с.
28. Сопко, В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу. К.: КНЕУ, 2011. 260 с.
29. Стефанюк І.Б. Фінансовий контроль: визначення поняття і системи. Економіка. Фінанси. Право. 2016 - 7. С. 3-6.
30. Сухарева Л.О. Внутрішній фінансовий контроль: історія дослідження. Вісник Львівської комерційної академії. Л., 2014. С. 84-91
31. Темній С. Становлення і розвиток державної контрольно-ревізійної служби України як фінансового органу держави//Актуальні проблеми економіки. 2014. № 1. С. 26-29.
32. Тепеєв А.П. Принципи и методи фінансового планування.

Фінанси. 2006. № 7. С. 9-10.

33. Фінансове право України: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. К.: Правова єдність, 2010. 395 с.

34. Шевчук В. О. Контроль господарських систем в суспільстві з перехідною економікою (Проблеми теорії, організації, методології): Монографія / В.О. Шевчук. К. : Київ. держ. торг.-екон. ун-т, 2014. 371 с.

35. Шевчук О.А. Державний фінансовий контроль: питання теорії та практики : монографія. Київ: УБС НБУ, 2013. 431 с.

36. Шигун, М.М. Комп'ютеризація діяльності контролерів. Вісник Житомирського державного технологічного університету; Економічні науки. - Житомир : ЖДТУ, 2013. № 4 (26).

37. Шоляк О. Ю. Внутрішньогосподарський контроль розрахунків з оплати праці. Наукові праці КНТУ. Економічні науки. 2009. Вип. 16, Ч. 1. С. 177 – 183.

38. Яровенко, Г.М. Вдосконалення бухгалтерського обліку як джерела інформаційної бази фінансового контролю Збірник матеріалів науково-практичної конференції “Контроль за використанням державного майна: сучасний стан і напрями вдосконалення”. Київ, Голова КРУ, 2016. С. 135-140.

39. Яровенко, Г.М. Організаційні заходи забезпечення ефективного функціонування внутрішнього контролю підприємств. [Науковий вісник Державної академії статистики, обліку та аудиту. 2014. № 1 (18). С. 80-87.

40. Яровенко, Г.М. Сучасна модель організації внутрішнього контролю підприємств. розвитку обліку, контролю та аналізу в умовах глобальних економічних змін», 7-8 жовтня 2015 р. Полтава: ТОВ «АСМІ», 2016. С. 462-465.

Матриця типів господарських порушень

СПОСІБ ЗДІЙСНЕННЯ ІЄРАРХІЧНИЙ РІВЕНЬ ДОСТУПУ ДО РЕСУРСІВ СУБ'ЄКТА ПОРУШЕННЯ	матеріальний	документальний	комбінований
санкціонований	Протирегламентна діяльність уповноважених посадовців, що зумовлює якісну та/або кількісну зміну стану ТМЗ, шляхом дозволу (усного або письмового) здійснення господарських операцій і прийняття на себе відповідальності за результати таких операцій	Протирегламентна діяльність уповноважених посадовців, пов'язана з дозволом здійснення явно неприпустимих операцій або порушенням порядку санкціонування при підписанні документів, що оформляють підготовані матеріальні порушення	Протирегламентна діяльність уповноважених посадовців, яка полягає в дозволі застосування (візуванні) явно підроблених або фальсифікованих документів з метою вуалювання здійснених матеріальних порушень
несанкціонований	Протирегламентна діяльність посадових осіб, що мають доступ до матеріальних ресурсів, здійснена всупереч або без відома уповноважених посадовців, внаслідок чого змінюється якісний та/або кількісний стан ТМЗ	Протирегламентна діяльність працівників, пов'язана з документальним оформленням підготованих матеріальних порушень, здійснювана всупереч або без відома уповноважених посадовців	Протирегламентна діяльність співробітників, що є фальсифікацією документів з метою вуалювання здійснених матеріальних порушень (підробка, фальсифікація)

Установа	Національний природний парк "Синьогора"	за ЄДРПОУ
Територія	Гута	за КАТОТТГ
Організаційно-правова форма господарювання	Державна організація (установа, заклад)	за КОПФГ
Орган державного управління	Державне управління справами	за КОДУ
Вид економічної діяльності	Державне управління загального характеру	за КВЕД
Одиниця виміру: грн		
Періодичність: річна		

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ		
2024	01	01
31075296		
UA26040290040067018		
425		
57474		
84.11		

БАЛАНС
на 01 січня 2024 року

Форма №1-дс

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. НЕФІНАНСОВІ АКТИВИ			
<i>Основні засоби:</i>	1000	206 910 997	194 379 460
<i>первісна вартість</i>	1001	509 587 757	509 998 211
<i>знос</i>	1002	302 676 760	315 618 751
<i>Інвестиційна нерухомість:</i>	1010	-	-
<i>первісна вартість</i>	1011	-	-
<i>знос</i>	1012	-	-
<i>Нематеріальні активи:</i>	1020	-	-
<i>первісна вартість</i>	1021	-	-
<i>накопичена амортизація</i>	1022	-	-
Незавершені капітальні інвестиції	1030	-	-
<i>Довгострокові біологічні активи:</i>	1040	-	-
<i>первісна вартість</i>	1041	-	-
<i>накопичена амортизація</i>	1042	-	-
Запаси	1050	8 626 901	8 535 325
Виробництво	1060	-	-
Поточні біологічні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	215 537 898	202 914 785
II. ФІНАНСОВІ АКТИВИ			
Довгострокова дебіторська заборгованість	1100	-	-
<i>Довгострокові фінансові інвестиції, у тому числі:</i>	1110	-	-
цінні папери, крім акцій	1111	-	-
акцій та інші форми участі в капіталі	1112	-	-
<i>Поточна дебіторська заборгованість:</i>			
за розрахунками з бюджетом	1120	-	-
за розрахунками за товари, роботи, послуги	1125	158 941	104 047
за наданими кредитами	1130	-	-
за виданими авансами	1135	-	330 088
за розрахунками із соціального страхування	1140	-	-

за внутрішніми розрахунками	1145	-	-
інша поточна дебіторська заборгованість	1150	-	-
Поточні фінансові інвестиції	1155	-	-
<i>Грошові кошти та їх еквіваленти розпорядників бюджетних коштів та державних цільових фондів у:</i>			
<i>національній валюті, у тому числі в:</i>	1160	1 344 071	1 826 395
<i>касі</i>	1161	1 498	4 299
<i>казначействі</i>	1162	1 342 573	1 822 096
<i>установах банків</i>	1163	-	-
<i>дорозі</i>	1164	-	-
<i>іноземній валюті</i>	1165	-	-
<i>Кошти бюджетів та інших клієнтів на:</i>			
<i>єдиному казначейському рахунку</i>	1170	-	-
<i>рахунках в установах банків, у тому числі в:</i>	1175	-	-
<i>національній валюті</i>	1176	-	-
<i>іноземній валюті</i>	1177	-	-
Інші фінансові активи	1180	-	-
Усього за розділом II	1195	1 503 012	2 260 530
III. ВИТРАТИ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ	1200	-	-
БАЛАНС	1300	217 040 910	205 175 315

ПАСИВ	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ ТА ФІНАНСОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ			
Внесений капітал	1400	295 264 756	295 806 105
Капітал у дооцінках	1410	-	-
Фінансовий результат	1420	-79 743 958	-91 604 916
Капітал у підприємствах	1430	-	-
Резерви	1440	-	-
Цільове фінансування	1450	-	-
Усього за розділом I	1495	215 520 798	204 201 189
II. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
<i>Довгострокові зобов'язання:</i>			
за цінними паперами	1500	-	-
за кредитами	1510	-	-
інші довгострокові зобов'язання	1520	-	-
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1530	-	-
<i>Поточні зобов'язання:</i>			
за платежами до бюджету	1540	-	-
за розрахунками за товари, роботи, послуги	1545	1 490 264	943 842
за кредитами	1550	-	-
за одержаними авансами	1555	-	-
за розрахунками з оплати праці	1560	-	-
за розрахунками із соціального страхування	1565	-	-
за внутрішніми розрахунками	1570	29 846	30 282
інші поточні зобов'язання, з них:	1575	2	2
за цінними паперами	1576	-	-
Усього за розділом II	1595	1 520 112	974 126
III. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	1600	-	-
IV. ДОХОДИ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ	1700	-	-

БАЛАНС	1800	217 040 910	205 175 315
--------	------	-------------	-------------

Керівник (посадова особа)

Василь ІВАСИК

Головний бухгалтер (спеціаліст,
на якого покладено виконання
обов'язків бухгалтерської служби)

Лілія ЛИСАК

Установа	Національний природний парк "Синьогора"	за ЄДРПОУ	31075296
Територія	Гута	за КАТОТТГ	UA26040290040067018
Організаційно-правова форма господарювання	Державна організація (установа, заклад)	за КОПФГ	425
Орган державного управління	Державне управління справами	за КОДУ	57474
Вид економічної діяльності	Державне управління загального характеру	за КВЕД	84.11
Одиниця виміру: грн			
Періодичність: річна			

КОДИ		
2024	01	01
31075296		
UA26040290040067018		
425		
57474		
84.11		

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ за 2023 рік

Форма №2-дс

I. ФІНАНСОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
ДОХОДИ			
<i>Доходи від обмінних операцій</i>			
Бюджетні асигнування	2010	28 587 235	32 605 205
Доходи від надання послуг (виконання робіт)	2020	13 704 535	8 474 490
Доходи від продажу активів	2030	-	-
Фінансові доходи	2040	-	-
Інші доходи від обмінних операцій	2050	23	3
Усього доходів від обмінних операцій	2080	42 291 793	41 079 698
<i>Доходи від необмінних операцій</i>			
Податкові надходження	2090	-	-
Неподаткові надходження	2100	-	-
Трансферти	2110	48 280	676 519
Надходження до державних цільових фондів	2120	-	-
Інші доходи від необмінних операцій	2130	-	-
Усього доходів від необмінних операцій	2170	48 280	676 519
Усього доходів	2200	42 340 073	41 756 217
ВИТРАТИ			
<i>Витрати за обмінними операціями</i>			
Витрати на виконання бюджетних програм	2210	40 227 364	45 686 652
Витрати на виготовлення продукції (надання послуг, виконання робіт)	2220	12 196 757	6 761 893
Витрати з продажу активів	2230	-	-
Фінансові витрати	2240	-	-
Інші витрати за обмінними операціями	2250	20 358	13 366
Усього витрат за обмінними операціями	2290	52 444 479	52 461 911
<i>Витрати за необмінними операціями</i>			

Трансферти	2300	-	-
Інші витрати за необмінними операціями	2310	1 829 912	1 603 663
Усього витрат за необмінними операціями	2340	1 829 912	1 603 663
Усього витрат	2380	54 274 391	54 065 574
Профіцит/дефіцит за звітний період	2390	-11 934 318	-12 309 357

**II. ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ (КОШТОРИСУ) ЗА ФУНКЦІОНАЛЬНОЮ КЛАСИФІКАЦІЄЮ ВИДАТКІВ
ТА КРЕДИТУВАННЯ БЮДЖЕТУ**

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Загальнодержавні функції	2420	600	300
Оборона	2430	-	-
Громадський порядок, безпека та судова влада	2440	-	-
Економічна діяльність	2450	-	-
Охорона навколишнього природного середовища	2460	54 273 791	54 065 274
Житлово-комунальне господарство	2470	-	-
Охорона здоров'я	2480	-	-
Духовний та фізичний розвиток	2490	-	-
Освіта	2500	-	-
Соціальний захист та соціальне забезпечення	2510	-	-
УСЬОГО:	2520	54 274 391	54 065 574

III. ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ (КОШТОРИСУ)

Стаття	Код рядка	Загальний фонд			Спеціальний фонд		
		план на звітний рік із урахуванням змін	фактична сума виконання за звітний період	різниця (графа 4 мінус графа 3)	план на звітний рік із урахуванням змін	фактична сума виконання за звітний період	різниця (графа 7 мінус графа 6)
1	2	3	4	5	6	7	8
ДОХОДИ							
Податкові надходження	2530	-	-	-	-	-	-
Неподаткові надходження	2540	-	-	-	-	-	-
Доходи від власності та підприємницької діяльності	2541	-	-	-	-	-	-
Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності	2542	-	-	-	-	-	-
Інші неподаткові надходження	2543	-	-	-	-	-	-
Власні надходження бюджетних установ	2544	-	-	-	-	-	-
Доходи від операцій з капіталом	2550	-	-	-	-	-	-
Офіційні трансферти, з них:	2560	-	-	-	-	-	-
від органів державного управління	2561	-	-	-	-	-	-
Цільові фонди	2570	-	-	-	-	-	-
Надходження державних цільових фондів	2580	-	-	-	-	-	-
Надходження Пенсійного фонду України	2581	-	-	-	-	-	-
Надходження Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття	2582	-	-	-	-	-	-

Надходження Фонду соціального страхування України	2583	-	-	-	-	-	-
Інші надходження	2590	-	-	-	-	-	-
Усього доходів	2600	-	-	-	-	-	-
ВИТРАТИ							
Оплата праці і нарахування на заробітну плату	2610	-	-	-	-	-	-
Використання товарів і послуг	2620	-	-	-	-	-	-
Обслуговування боргових зобов'язань	2630	-	-	-	-	-	-
Поточні трансферти, з них:	2640	-	-	-	-	-	-
органам державного управління інших рівнів	2641	-	-	-	-	-	-
Соціальне забезпечення	2650	-	-	-	-	-	-
Інші поточні видатки	2660	-	-	-	-	-	-
Нерозподілені видатки	2670	-	-	-	-	-	-
Придбання основного капіталу	2680	-	-	-	-	-	-
Капітальні трансферти, з них:	2690	-	-	-	-	-	-
органам державного управління інших рівнів	2691	-	-	-	-	-	-
Внутрішнє кредитування	2700	-	-	-	-	-	-
Зовнішнє кредитування	2710	-	-	-	-	-	-
Усього витрат	2780	-	-	-	-	-	-
Профіцит/дефіцит за звітний період	2790	-	-	-	-	-	-

IV. ЕЛЕМЕНТИ ВИТРАТ ЗА ОБМІННИМИ ОПЕРАЦІЯМИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Витрати на оплату праці	2820	19 073 424	19 650 494
Відрахування на соціальні заходи	2830	4 189 996	4 229 082
Матеріальні витрати	2840	16 014 455	14 431 732
Амортизація	2850	13 146 246	14 137 237
Інші витрати	2860	20 358	13 366
Усього	2890	52 444 479	52 461 911

Керівник (посадова особа)

Василь ІВАСИК

Головний бухгалтер (спеціаліст,
на якого покладено виконання
обов'язків бухгалтерської служби)

Лілія ЛИСАК

Установа	Національний природний парк "Синьогора"	за ЄДРПОУ
Територія	Гута	за КАТОТТГ
Організаційно-правова форма господарювання	Державна організація (установа, заклад)	за КОПФГ
Орган державного управління	Державне управління справами	за КОДУ
Вид економічної діяльності	Державне управління загального характеру	за КВЕД
Одиниця виміру: грн		
Періодичність: річна		

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ		
2024	01	01
31075296		
UA26040290040067018		
425		
57474		
84.11		

Звіт про рух грошових коштів за 2023 рік

Форма №3-дс

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від обмінних операцій:		-	-
бюджетні асигнування	3000	28 587 235	32 605 205
надходження від надання послуг (виконання робіт)	3005	14 703 243	8 446 055
надходження від продажу активів	3010	-	-
інші надходження від обмінних операцій	3015	23	3
Надходження від необмінних операцій:		-	-
податкові надходження	3020	-	-
неподаткові надходження	3025	-	-
трансферти, з них:	3030	48 280	676 519
кошти трансфертів, отримані від органів державного управління	3031	-	-
надходження до державних цільових фондів	3040	-	-
інші надходження від необмінних операцій	3045	62 563	1 759 779
Надходження грошових коштів за внутрішніми операціями	3050	2 801	180
Інші надходження	3090	504 468	285 258
Усього надходжень від операційної діяльності	3095	43 905 812	43 772 819
Витрати за обмінними операціями:		-	-
витрати на виконання бюджетних програм	3100	28 724 396	32 986 135
витрати на виготовлення продукції (надання послуг, виконання робіт)	3110	14 134 862	8 857 073
		-	-
витрати з продажу активів	3115	-	-
інші витрати за обмінними операціями	3120	-	13 366
Витрати за необмінними операціями:		-	-
трансферти, з них:	3125	-	-
кошти трансфертів органам державного управління інших рівнів	3126	-	-
інші витрати за необмінними операціями	3130	62 563	1 603 663

Витрати грошових коштів за внутрішніми операціями	3135	-	1 296
Інші витрати	3180	504 468	291 194
Усього витрат від операційної діяльності	3190	43 426 289	43 751 431
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	479 523	21 388
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від продажу:		-	-
фінансових інвестицій	3200	-	-
основних засобів	3205	-	-
інвестиційної нерухомості	3210	-	-
нематеріальних активів	3215	-	-
незавершених капітальних інвестицій	3220	-	-
довгострокових біологічних активів	3225	-	-
Надходження цільового фінансування	3230	598 994	2 828 322
Інші надходження	3235	-	-
Усього надходжень від інвестиційної діяльності	3240	598 994	2 828 322
Витрати на придбання:		-	-
фінансових інвестицій	3245	-	-
основних засобів	3250	598 994	2 828 322
інвестиційної нерухомості	3255	-	-
нематеріальних активів	3260	-	-
незавершених капітальних інвестицій	3265	-	-
довгострокових біологічних активів	3270	-	-
Інші витрати	3285	-	-
Усього витрат від інвестиційної діяльності	3290	598 994	2 828 322
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-	-
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:		-	-
повернення кредитів	3300	-	-
отримання позик	3305	-	-
отримання відсотків (роялті)	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Усього надходжень від фінансової діяльності	3345	-	-
Витрати на:		-	-
надання кредитів	3350	-	-
погашення позик	3355	-	-
сплату відсотків	3360	-	-
Інші витрати	3380	-	-
Коригування	3385	-	-
Усього витрат від фінансової діяльності	3390	-	-
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-	-
Чистий рух коштів за звітний період	3400	482 324	20 272
Залишок коштів на початок року	3405	1 344 071	1 323 799
Залишок коштів отриманий	3410	-	-
Залишок коштів перерахований	3415	-	-
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3420	-	-
Залишок коштів на кінець року	3425	1 826 395	1 344 071

* Надходження в натуральній формі

62 563

1 759 779

Керівник (посадова особа)

Василь ІВАСИК

Головний бухгалтер (спеціаліст,
на якого покладено виконання
обов'язків бухгалтерської служби)

Лілія ЛИСАК

01	ПОДАТКОВА ДЕКЛАРАЦІЯ З ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ		011	X	Звітна	ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО	
			012	-	Звітна форма		
02	Звітний (податковий) період	2 0 2 3	(рік)	1 1	(місяць)		
03	Платник	НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК "СИНЬОГОРА"					
	від	№					
(повне найменування (прізвище, ім'я, по батькові) платника податків згідно з реєстраційними документами, дата та номер договору (угоди))							
031	Податковий номер платника податку ¹ або серія (за наявності) та номер паспорта ²	31075296					
04	Індивідуальний податковий номер платника податку на додану вартість	310752909012					
05	Податкова адреса вулиця ЗАРІЧНА, буд. 4, с. СТАРА ГУТА, БОГОРОДЧАНСЬКИЙ РАЙОН, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА обл., 77745, Україна	Поштовий індекс	7	7	7	4	5
		Телефон	0342558149				
		Електронна адреса	31075296@ukr.net				

Декларація подається до ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДПС В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ, БОГОРОДЧАНСЬКА ДП (БОГОРОДЧАНСЬКИЙ РАЙОН)
(найменування контролюючого органу, до якого подається звітність)

(грн)

Код рядка	Код додатка	I. ПОДАТКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	Обсяги постачання (без податку на додану вартість)	Сума податку на додану вартість
			колонка А	колонка Б
1		Операції на митній території України, що оподатковуються за основною ставкою та ставками 7% і 14%, крім ввезення товарів на митну територію України:	X	X
1.1	Д1	операції, що оподатковуються за основною ставкою	1 221 361	244 272
1.2	Д1	операції, що оподатковуються за ставкою 7%	-	-
1.3	Д1	операції, що оподатковуються за ставкою 14%	-	-
2		Операції з ввезення товарів за межі митної території України	X	X
2.1		операції, що оподатковуються за нульовою ставкою	-	0
2.2		операції, що звільнені від оподаткування	-	X
3		Інші операції, що оподатковуються за нульовою ставкою	-	0
4		Нараховано податкових зобов'язань відповідно до пункту 198.5 статті 198 та пункту 199.1 статті 199 розділу V Податкового кодексу України (далі – Кодекс) за операціями, що оподатковуються за:	X	X
4.1	Д1, Д6	основною ставкою	-	-
4.1.1	Д1, Д6	коригування податкових зобов'язань	-	-
4.2	Д1, Д6	ставкою 7%	-	-
4.2.1	Д1, Д6	коригування податкових зобов'язань	-	-
4.3	Д1, Д6	ставкою 14%	-	-
4.3.1	Д1, Д6	коригування податкових зобов'язань	-	-
5	Д5	Операції, що не є об'єктом оподаткування, операції з постачання послуг за межами митної території України та послуг, місце постачання яких визначено відповідно до пунктів 186.2, 186.3 статті 186 розділу V Кодексу за межами митної території України, операції, які звільнені від оподаткування	-	X
5.1	Д5	у тому числі операції, що звільнені від оподаткування:	-	X
5.1.1		з рядка 5.1 сума коригування обсягів за такими операціями	-	X
6	Д1	Послуги, отримані від нерезидента, місце постачання яких визначено на митній території України, що оподатковуються за:	X	X
6.1	Д1	основною ставкою	-	-
6.2	Д1	ставкою 7%	-	-
7	Д1	Коригування податкових зобов'язань	-	-
8		Коригування податкових зобов'язань у зв'язку з нецільовим використанням товарів, ввезених із застосуванням звільнення від податку на додану вартість (+)	-	-
9		Усього податкових зобов'язань (сума значень рядків (1.1 + 1.2 + 1.3 + 4.1 + 4.1.1 (-/+)) + 4.2 + 4.2.1 (-/+)) + 4.3 + 4.3.1 (-/+)) + 6.1 (-/+) + 6.2 (-/+) + 7 (-/+) + 8) колонки Б)	X	244 272

Код рядка	Код додатка	II. ПОДАТКОВИЙ КРЕДИТ	Обсяги придбання (без податку на додану вартість)	Дозволений податковий кредит
			колонка А	колонка Б
10		Придбання (виготовлення, будівництво, спорудження, створення) товарів/послуг та необоротних активів на митній території України	X	X
10.1	Д1	з основною ставкою	435 022	87 004
10.2	Д1	зі ставкою 7%	-	-
10.3	Д1	зі ставкою 14%	-	-
10.4		з нульовою ставкою та/або без податку на додану вартість	-	X
11		Ввезені на митну територію України товари, необоротні активи	X	X
11.1		з основною ставкою	-	-
11.2		зі ставкою 7%	-	-
11.3		зі ставкою 14%	-	-
12		Погашені податкові векселі (підрозділ 3 розділу XX "Перехідні положення" Кодексу)	-	-
13		Послуги, отримані від нерезидента, місце постачання яких знаходиться на митній території України	X	X
13.1	Д1	з основною ставкою	-	-
13.2	Д1	зі ставкою 7%	-	-
14	Д1	Коригування податкового кредиту	-	-
15	Д6	Коригування податкового кредиту у зв'язку з перерахунком частки використання необоротних активів, придбаних до 01 липня 2015 року, в оподатковуваних операціях	-	-

16	Від'ємне значення, що включається до складу податкового кредиту поточного звітного (податкового) періоду:	X	-
16.1	значення рядка 21 попереднього звітного (податкового) періоду	X	-
16.2	збільшено/зменшено залишок від'ємного значення за результатами поданих уточнюючих розрахунків*	X	-
16.3	збільшено/зменшено залишок від'ємного значення за результатами перевірки контролюючого органу*	X	-
17	Усього податкового кредиту (сума значень рядків (10.1 + 10.2 + 10.3 + 11.1 + 11.2 + 11.3 + 12 + 13.1 (-/+) + 13.2 (-/+) + 14 (-/+) + 15 (-/+) + 16 (-/+) колонки Б))	X	87 004

Код рядка	Код до-датка	III. РОЗРАХУНКИ ЗА ЗВІТНИЙ ПЕРІОД		Сума податку на додану вартість
18		Позитивне значення різниці між сумою податкового зобов'язання та сумою податкового кредиту поточного звітного (податкового) періоду (рядок 9 - рядок 17 декларації) (позитивне значення), яке сплачується до державного бюджету		157 268
19		Від'ємне значення різниці між сумою податкового зобов'язання та сумою податкового кредиту поточного звітного (податкового) періоду (рядок 17 - рядок 9 декларації) (позитивне значення)		-
19.1		з рядка 19 сума перевищення від'ємного значення над сумою, обчисленою відповідно до пункту 200 ¹ .3 статті 200 ¹ розділу V Кодексу на момент подання податкової декларації		-
		сума, обчислена відповідно до пункту 200 ¹ .3 статті 200 ¹ розділу V Кодексу на момент подання податкової декларації		-
20		Сума від'ємного значення, що не перевищує суму, обчислену відповідно до пункту 200 ¹ .3 статті 200 ¹ розділу V Кодексу на момент подання податкової декларації (рядок 19 - рядок 19.1), яка:		-
20.1		зараховується у зменшення суми податкового боргу з податку на додану вартість		-
20.2	Д3, Д4	підлягає бюджетному відшкодуванню (рядок 20.2.1 + рядок 20.2.2) (рядок 3 Д3);		-
20.2.1		на рахунок платника у банку/вбанківському надавачу платіжних послуг		-
20.2.2		у рахунок силати грошових зобов'язань або погашення податкового боргу з інших платежів, що сплачуються до державного бюджету		-
20.3		зараховується до складу податкового кредиту наступного звітного (податкового) періоду (рядок 20 - рядок 20.1 - рядок 20.2)		-
21	Д2	Сума від'ємного значення, що зараховується до складу податкового кредиту наступного звітного (податкового) періоду (рядок 19.1 + рядок 20.3 декларації) (переноситься до рядка 16.1 декларації наступного звітного (податкового) періоду)		-

-	Відмітка про подання за останній звітний (податковий) період у разі анулювання реєстрації платником податку
-	Відмітка про застосування касового методу податкового обліку

Відмітка про подання до декларації:

X	відомостей про суми податку на додану вартість, зазначених у податкових накладних/розрахунках коригування до податкових накладних, не зареєстрованих в Єдиному реєстрі податкових накладних, та про податковий кредит з урахуванням його коригування (Д1) (додаток 1)
-	довідки про суму від'ємного значення звітного (податкового) періоду, яка зараховується до складу податкового кредиту наступного звітного (податкового) періоду (Д2) (додаток 2)
-	розрахунок суми бюджетного відшкодування (Д3) (додаток 3)
-	заяв про повернення суми бюджетного відшкодування та/або суми коптів на рахунок у системі електронного адміністрування податку на додану вартість платника податку та/або врахування реєстраційної суми платника податку, що реорганізується, в обрахунок реєстраційної суми правонаступника (Д4) (додаток 4)
-	розрахунок сум податку на додану вартість, не сплачених суб'єктом господарювання до бюджету у зв'язку з отриманням податкових пільг, та/або показників відповідно до яких підприємства (організації) належать до підприємства (організації) осіб з інвалідністю, та окремих показників, визначених пунктом 68 підрозділу 10 розділу XX "Перехідні положення" Кодексу (Д5) (додаток 5)
X	розрахунку (перерахунку) частин використання товарів/послуг, необоротних активів в оподатковуваних операціях (Д6) (додаток 6)
-	заяв про допущення продавцем товарів/послуг помилки при зазначенні обов'язкових реквізитів податкової накладної та/або порушення продавцем/покупцем граничних термінів реєстрації в Єдиному реєстрі податкових накладних податкової накладної та/або розрахунку коригування (Д7) та відповідних документів
-	повідомлення про делегування філіям (структурним підрозділам) права складання податкових накладних та розрахунків коригування (додаток 1 до Порядку)
-	шт. оригіналів митних декларацій (у разі якщо митне оформлення товарів, вивезених за межі митної території України, здійснювалося не з використанням електронної митної декларації)
-	довідчення (за довільною формою) відповідно до пункту 46.4 статті 46 глави 2 розділу II Кодексу:

* Збільшено/зменшено залишок від'ємного значення за результатами перевірки контролюючого органу на підставі податкового повідомлення-рішення та/або уточнюючого розрахунку.

Дата	Номер	Сума, грн (+/-)
-	-	-

Дата подання	1	9	.	1	2	.	2	0	2	3
--------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Наведена інформація є повною і достовірною.

Керівник (уповноважена особа) / фізична особа (законний представник)

ЕП Івасик Василь Васильович

Василь Івасик
(Власне ім'я ПІРІВІДИЦЕ)

Реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта 2

2	3	3	7	6	2	4	6	7	0
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Головний бухгалтер (особа, відповідальна за ведення бухгалтерського обліку)

ЕП Лисак Лілія Василівна

Лілія Лисак
(Власне ім'я ПІРІВІДИЦЕ)

Реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта 2

2	9	8	1	3	1	8	0	4	3
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

1 Зазначастся код за ЄДРПОУ платника податку або реєстраційний (обліковий) номер платника податків, який присвоюється контролюючими органами, або реєстраційний номер облікової картки платника податків - фізичної особи.

2 Серію (за наявності) та номер паспорта зазначають громадяни України, до паспортів яких внесена відмітка, що свідчить про наявність права здійснювати будь-які платежі за серією та номером паспорта.

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

01	Відомості про суми податку на додану вартість, зазначені у податкових накладних/розрахунках коригування до податкових накладних, не зареєстрованих в Єдиному реєстрі податкових накладних, та про податковий кредит з урахуванням його коригування (Д1)	012	-	Звітний новий
		013	-	Уточнюючий
02	Звітний (податковий) період	2 0 2 3	1 1	
		(рік)	(місяць)	
03	Звітний (податковий) період, що уточнюється		-	
		(рік)	(квартал)	(місяць)
04	Платник	НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК "СИНЬОГОРА"		
	від	-	№	-
(повне найменування (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності)) платника податків згідно з реєстраційними документами, дата та номер договору (угоди))				
041	Податковий номер платника податку ¹ або серія (за наявності) та номер паспорта ²	31075296		
05	Індивідуальний податковий номер платника податку на додану вартість	310752909012		

Розділ I. Податкові зобов'язання

Таблиця 1.1. Відомості про включені суми податку на додану вартість, вказані в податкових накладних, не зареєстрованих в Єдиному реєстрі податкових накладних на дату подання податкової декларації з податку на додану вартість, до суми податкових зобов'язань за звітний (податковий) період

№ з/п	Покупець (індивідуальний податковий номер або умовний ПН)	Податкова накладна			сума податку на додану вартість			
		дата	номер	ознака здійснення операції відповідно до п. 198.5 ст. 198 та п. 199.1 ст. 199 розділу V Кодексу*	обсяг постачання (без податку на додану вартість)	основна ставка	ставка 7%	ставка 14%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
За операціями на митній території України, що оподатковуються податком на додану вартість за основною ставкою та ставками 7% і 14%:								
1	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього за звітний (податковий) період (переноситься до рядків 1.1, 1.2, 1.3, 4.1, 4.2 або 4.3 декларації)					-	-	-	-
За послугами, отриманими від нерезидента на митній території України:								
1	-	-	-	-	-	-	-	X
Усього за звітний (податковий) період (переноситься до рядків 6.1 або 6.2 декларації)					-	-	-	X

Таблиця 1.2. Відомості про коригування податкових зобов'язань згідно зі ст. 192, п. 198.5 ст. 198 та п. 199.1 ст. 199 розділу V Кодексу у разі збільшення суми компенсації за звітний (податковий) період на підставі розрахунків коригування, складених у звітному (податковому) періоді та не зареєстрованих в Єдиному реєстрі податкових накладних на дату подання податкової декларації з податку на додану вартість

№ з/п	Покупець (індивідуальний податковий номер або умовний ПН)	Розрахунок коригування кількісних і вартісних показників			сума податку на додану вартість			
		дата	номер	ознака здійснення операції відповідно до п. 198.5 ст. 198 та п. 199.1 ст. 199 розділу V Кодексу*	обсяг постачання (без податку на додану вартість) та/або обсяг постачання, за яким не нараховується податок на додану вартість	основна ставка	ставка 7%	ставка 14%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Коригування податкових зобов'язань згідно зі ст. 192 розділу V Кодексу:								
1	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього за звітний (податковий) період (переноситься до рядків 7, 4.1.1, 4.2.1 або 4.3.1 декларації)					-	-	-	-
За послугами, отриманими від нерезидента на митній території України:								
1	-	-	-	-	-	-	-	X
Усього за звітний (податковий) період (переноситься до рядків 6.1 або 6.2 декларації)					-	-	-	X
Коригування податкових зобов'язань згідно з п. 199.1 ст. 199 розділу V Кодексу у зв'язку з перерахунком частини використання товарів/послуг, необоротних активів в оподатковуваних операціях з огляду на фактичний обсяг проведених протягом року оподатковуваних та неоподатковуваних операцій:								
1	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього за звітний (податковий) період (переноситься до рядків 4.1.1, 4.2.1 або 4.3.1 декларації)					-	-	-	-

* У графі проставляється позначка "+" у разі здійснення операцій відповідно до п. 198.5 ст. 198 та п. 199.1 ст. 199 розділу V Кодексу

Розділ II. Податковий кредит

Таблиця 2.1. Відомості про операції з придбання з податком на додану вартість, які підлягають оподаткуванню за основною ставкою та ставками 7% і 14% (грн)

№ з/п	Постачальник (індивідуальний податковий номер)	Податкова накладна, інший документ			Обсяг постачання (без податку на додану вартість)	Сума податку на додану вартість		
		період складання	ознака касового методу**	ознака здійснення операцій з придбання необоротних активів***		основна ставка	ставка 7%	ставка 14%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	215607626656	11 / 2023	-	-	4 008,36	801,67	-	-
2	238013709155	11 / 2023	-	-	25 014,54	5 002,91	-	-
3	291772067180	11 / 2023	-	-	274 136,52	54 827,31	-	-
4	312591617150	11 / 2023	-	-	1 878,34	375,67	-	-
5	313457309076	11 / 2023	-	-	12 955,00	2 591,00	-	-
6	373227809014	11 / 2023	-	-	113 189,42	22 637,88	-	-
7	443475826585	11 / 2023	-	-	3 839,40	767,87	-	-
Усього за звітний (податковий) період, у тому числі:					435 022	87 004	-	-
придбання (будівництво, спорудження, створення) необоротних активів					-	-	-	X
усього за касовим методом відповідно до п. 187.10 ст. 187 розділу V Кодексу					-	-	X	X

** У графі проставляється позначка "+" у разі, якщо суми податку включаються до складу податкового кредиту за касовим методом відповідно до п. 187.10 ст. 187 розділу V Кодексу.

*** У графі проставляється позначка "+" у разі здійснення операцій з придбання (будівництва, спорудження, створення) необоротних активів.

Таблиця 2.2. Відомості про коригування податкового кредиту згідно зі ст. 192 розділу V Кодексу (грн)

№ з/п	Постачальник (індивідуальний податковий номер)	Податкові накладні, які коригуються		Обсяг постачання (без податку на додану вартість) (+/-)	Сума податку на додану вартість		
		період складання	ознака здійснення операцій з придбання необоротних активів***		основна ставка (+/-)	ставка 7% (+/-)	ставка 14% (+/-)
1	2	3.1	3.2	4	5	6	7
Операції з придбання з податком на додану вартість, які підлягають оподаткуванню за основною ставкою та ставками 7% і 14% (рядок 14 декларації)							
1	-	- / -	-	-	-	-	-
Усього за звітний (податковий) період (рядок 14 декларації), у тому числі:							
придбання (будівництво, спорудження, створення) необоротних активів					-	-	X
Усього за послугами, отриманими від нерезидента на митній території України		переноситься до рядка 13.1 декларації		-	-	X	X
		переноситься до рядка 13.2 декларації		-	X	-	X

*** У графі проставляється позначка "+" у разі здійснення операцій з придбання (будівництва, спорудження, створення) необоротних активів.

Дата подання

1 9 . 1 2 . 2 0 2 3

Наведена інформація є повною і відповідною.

Керівник (уповноважена особа) / фізична особа (законний представник)

ЕП Івасик Василь Васильович

Василь Івасик
(Власник/м'я ПРІЗВИЩЕ)Регістраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта ²

2 3 3 7 6 2 4 6 7 0

Головний бухгалтер (особа, відповідальна за ведення бухгалтерського обліку)

ЕП Лисак Лія Василівна

Лія Лисак
(Власник/м'я ПРІЗВИЩЕ)Регістраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта ²

2 9 8 1 3 1 8 0 4 3

- Зазначється код за ЄДРПОУ платника податку або реєстраційний (обліковий) номер платника податків, який присвоюється контролюючими органами, до реєстраційного номер облікової картки платника податків – фізичної особи.
- Серія (за наявності) та номер паспорта зазначають громадяни України, до паспортів яких вносена відмітка, що свідчить про наявність права здійснювати будь-які платежі за серією та номером паспорта.

Додаток 6

до податкової декларації з податку на додану вартість

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

01	Розрахунок (перерахунок) частки використання товарів/послуг, необоротних активів в оподатковуваних операціях (Д6)		01	Х	Звітний
			012	-	Звітний новий
			013	-	Уточнюючий
02	Звітний (податковий) період	2 0 2 3	1 1		
		(рік)	(місяць)		
03	Звітний (податковий) період, що уточнюється		-		
		(рік)	(квартал)		(місяць)
ЧВ	100,00	Частка використання сплаченого (нарахованого) податку за придбаними (ввезеними) товарами (послугами), необоротними активами між оподатковуваними та неоподатковуваними операціями			
04	Платник	НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК "СИНЬОГОРА"			
		від - № -			
(повне найменування (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності)) платника податків згідно з реєстраційними документами, дата та номер договору (угоди))					
041	Податковий номер платника податку ¹ або серія (за наявності) та номер паспорта ²	31075296			
05	Індивідуальний податковий номер платника податку на додану вартість	310752909012			

Таблиця 1. Розрахунок частки використання товарів/послуг та необоротних активів в оподатковуваних/неоподатковуваних операціях

№ з/п	Платник	Податковий період, за який здійснюється розрахунок	Обсяги постачання (без податку на додану вартість)		Частка* використання товарів/послуг, необоротних активів в:	
			загальний обсяг постачання (сума значень рядків 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 3, 5 та 7 колонки А декларації та всіх уточнюючих розрахунків), грн**	оподатковуваних операцій (сума значень рядків 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 3 та 7 колонки А декларації та всіх уточнюючих розрахунків), грн**	оподатковуваних операціях (колонка 5 x 100% / колонка 4)	неоподатковуваних операціях (100- (колонка 5 x 100% / колонка 4))
1	2	3	4	5	6	7
1	Який здійснює розрахунок відповідно до пункту 199.2 статті 199 розділу V Кодексу	Попередній календарний рік	-	-	-	-
2	Який здійснює розрахунок відповідно до пункту 199.3 статті 199 розділу V Кодексу	Перший звітний податковий період, у якому задекларовані такі операції	-	-	-	-
3.1		Один календарний рік (поточний)	6 975 781	6 975 781	100,00	-
3.2	Який здійснює розрахунок відповідно до пункту 199.4 статті 199 розділу V Кодексу	Два календарних роки (поточний та попередній)	-	-	-	-
3.3		Три календарних роки (поточний та два попередніх)	-	-	-	-

* Для р.1: застосовується протягом поточного календарного року для визначення податкового зобов'язання при заповненні рядків 4.1, 4.2 та 4.3 декларації (товари/послуги, необоротні активи); розраховується у декларації за січень (I квартал).

Для р.2: застосовується протягом поточного календарного року для визначення податкового зобов'язання при заповненні рядків 4.1, 4.2 та 4.3 декларації (товари/послуги, необоротні активи); розраховується у декларації звітного періоду, у якому вперше декларуються неоподатковувані операції.

Для р.3.1: застосовується для перерахунку за підсумками календарного року (товари/послуги, необоротні активи); розраховується у декларації за грудень (IV квартал) (у разі анулювання реєстрації платника податку - у декларації останнього податкового періоду, коли відбулося таке анулювання).

Для рядків 3.1 - 3.3: застосовується для перерахунку за підсумками одного, двох і трьох календарних років, що настають за роком, у якому необоротні активи, придбані до 01 липня 2015 року, почали використовуватися (введені в експлуатацію); розраховується у декларації за грудень (IV квартал) (у разі анулювання реєстрації платника податку - у декларації останнього податкового періоду, коли відбулося таке анулювання).

** Для перерахунку частки використання необоротних активів, придбаних до 01 липня 2015 року, в оподатковуваних операціях за підсумками двох і трьох календарних років використовуються значення рядків декларації та розрахунків коригування, зазначених у назвах граф 4 і 5 цього додатка, у редакції, чинній на кінець другого та третього років використання відповідно (у разі анулювання реєстрації платника податку - на кінець податкового періоду, коли відбулося таке анулювання).

Таблиця 2. Перерахунок* частки використання товарів/послуг та необоротних активів в оподатковуваних операціях

№ з/п	Податкова накладна, складена відповідно до пункту 199.1 статті 199 розділу V Кодексу		Розрахунок коригування до податкової накладної, складеної відповідно до пункту 199.1 статті 199 розділу V Кодексу		Обсяги поставок, що підлягають коригуванню			Сума податку, яка збільшує або зменшує (зі знаком "-") суму податкових зобов'язань		
	дата	номер	дата	номер	за основною ставкою	за ставкою 7%	за ставкою 14%	за основною ставкою	за ставкою 7%	за ставкою 14%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
УСЬОГО										

* Здійснюється за підсумками поточного календарного року і результати відображаються у рядках 4.1 (4.1.1), 4.2 (4.2.1) та/або 4.3 (4.3.1) декларації за останній податковий період року (у разі анулювання реєстрації платника податку - у декларації за останній податковий період, коли відбулося таке анулювання).

Таблиця 3. Перерахунок* частки використання необоротних активів, приданих до 01 липня 2015 року, в оподатковуваних операціях

№ з/п	Кількість календарних років, що настали за роком, в якому необоротні активи почали використовуватись (введені в експлуатацію)	Вартість придбання необоротних активів (з урахуванням розрахунків коригування у разі їх наявності)		Фактично включено до податкового кредиту з урахуванням визначеної частки використання	Підлягас включенню до податкового кредиту з урахуванням перерахованої частки** за результатом одного/двох/трьох календарних років	Коригування податкового кредиту у зв'язку з перерахунком частки використання необоротних активів в оподатковуваних операціях (колонка 6 - колонка 5) - значення цього рядка (+/-) переноситься до рядка 15 декларації за грудень (IV квартал) того року, що настає за роком, в якому вони почали використовуватись (у разі анулювання реєстрації платника податку - у декларації останнього податкового періоду, коли відбулося таке анулювання)
		обсяг (без податку на додану вартість)	податок на додану вартість			
1	2	3	4	5	6	7
1	1	-	-	-	-	-
2	2	-	-	-	-	-
3	3	-	-	-	-	-

* Заповнюється при перерахунку частки використання необоротних активів, приданих до 01 липня 2015 року, в оподатковуваних операціях за результатами одного, двох і трьох календарних років, що настали за роком, в якому вони почали використовуватись (введені в експлуатацію).

** Визначається згідно зі значенням колонки 6 рядків 3.1-3.3 таблиці 1.

Таблиця 4. Розрахунок розподілу сум податку на додану вартість, нарахованого (сплаченого) у зв'язку з отриманням товарів/послуг, при поставці яких застосовуються одночасно касовий метод визначення податкових зобов'язань і податкового кредиту та загальні правила визначення податкових зобов'язань і податкового кредиту

Залишок з попереднього (ix) періоду (iv) неоплачених товарів/послуг для касового методу	Придбання товарів/послуг								Оплата із залишку з попереднього (ix) періоду (iv) неоплачених товарів/послуг для касового методу (з колонок 1 та 2 відповідно)	Залишок неоплачених товарів/послуг для застосування касового методу, що переноситься до колонок 1 та 2 відповідно таблиці 4 розрахунку за наступний звітний (податковий) період			
	оплачені		неоплачені		з них								
					для касового методу		не для касового методу						
обсяг (без податку на додану вартість)	податок на додану вартість	обсяг (без податку на додану вартість)	податок на додану вартість*	обсяг (без податку на додану вартість)	податок на додану вартість	обсяг (без податку на додану вартість)	податок на додану вартість	обсяг (без податку на додану вартість)	податок на додану вартість*	обсяг (без податку на додану вартість)**	податок на додану вартість***		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* Включається до податкового кредиту за наявності податкової накладної.

** Розраховується за формулою (значення колонки 1 - значення колонки 11 + значення колонки 7).

*** Розраховується за формулою (значення колонки 2 - значення колонки 12 + значення колонки 8).

Дата подання

1 9 . 1 2 . 2 0 2 3

Наведена інформація є повною і достовірною.

Керівник (уповноважена особа) / фізична особа (законний представник)

ЕП Івасик Василь Васильович

Василь Івасик
(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Регістраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта 2

2 3 3 7 6 2 4 6 7 0

Головний бухгалтер (особа, відповідальна за ведення бухгалтерського обліку)

ЕП Лисак Гліна Василівна

Гліна Лисак
(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Регістраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта 2

2 9 8 1 3 1 8 0 4 3

1 Зазначається код за ЄДРПОУ платника податку або реєстраційний (обліковий) номер платника податків, який присвоюється контролюючими органами, або реєстраційний номер облікової картки платника податків - фізичної особи.

2 Серія (за наявності) та номер паспорта зазначають громадяни України, до паспортів яких внесена відмітка, що свідчить про наявність права здійснювати будь-які платежі за серією та номером паспорта.

01	Реєстр виданих та отриманих податкових накладних	Подається до декларації з податку на додану вартість		
		011	X	Звітної
		012	-	Звітної нової
		013	1	Номер порції реєстру

02	Відмітка про подання до декларації з податку на додану вартість з позначкою:	
021	X	(0110) загальна
022		(0121-0123) спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері сільського та лісового господарства, а також рибальства (стаття 209 Податкового кодексу України)
023		(0130) сільськогосподарське підприємство, яке не обрало спеціальний режим оподаткування (пункт 209.18 статті 209 розділу V Податкового кодексу України)
024		(0140) спеціальний режим оподаткування переробного підприємства (пункт 1 підрозділу 2 розділу XX Податкового кодексу України)

03 Звітний (податковий) період (рок) (місяць) (ознака квартального загування)

04 Платник
(найменування - для юридичної особи та постійного представництва нерезидента; прізвище, ім'я, по батькові - для фізичної особи-підприємця; найменування, дата та номер договору - для спільної діяльності; найменування, дата та номер угоди про розподіл продукції - для інвестора (оператора), який веде окремі податковий облік, пов'язаний з виконанням угоди про розподіл продукції)

05 Індивідуальний податковий номер платника податку на додану вартість

Розділ І. Видані податкові накладні

№ з/п	Подавоча накладна, розрахунок коригування кількісних та вартісних показників до податкової накладної, митна декларація, документ бухгалтерського обліку				платник податку - покупець	визначення бази (П. І. Б. - для фізичної особи - підприємця)	вид документа	порядковий номер (реєстраційний номер - для митної декларації)	загальна сума податку, чаня, включаючи податок на додану вартість	Постачання товарів/послуг та послуг, наданих нерезидентом на митній території України, які підлягають оподаткуванню за ставкою						Внесення товарів за межі митної території України (база оподаткування)	Постачання послуг за межами митної території України	
	дата складання	підприємство	ІДП	ІДН						основною	7 %	0 %	збільшені від оподаткування (сума податку - ння)	не є об'єктами	8			9
1	09.11.2023	436	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
1	09.11.2023	436	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
2	10.11.2023	437	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
3	01.11.2023	423	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
4	03.11.2023	426	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
5	09.11.2023	435	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
6	01.11.2023	424	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
7	13.11.2023	438	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
8	15.11.2023	439	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
9	06.11.2023	432	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
10	06.11.2023	427	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
11	08.11.2023	433	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
12	06.11.2023	429	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
13	06.11.2023	430	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
14	03.11.2023	425	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
15	06.11.2023	431	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
16	06.11.2023	428	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
17	09.11.2023	434	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
18	30.11.2023	465	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
19	30.11.2023	466	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
20	27.11.2023	458	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
21	17.11.2023	442	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
22	23.11.2023	450	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
23	20.11.2023	445	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
24	30.11.2023	468	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
25	27.11.2023	457	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
26	16.11.2023	440	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
27	28.11.2023	460	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
28	29.11.2023	461	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
29	30.11.2023	467	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
30	27.11.2023	454	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
31	17.11.2023	443	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
32	22.11.2023	448	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
33	30.11.2023	464	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
34	21.11.2023	447	ПНЕ - -	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
35	29.11.2023	463	ПНЕ-02 -	Неслаток	1000000000000	3,04	2,53	0,51	-	-	-	-	-	-	-
36	27.11.2023	456	ПНЕ-11 -	Неслаток	1000000000000	3035,24	2529,37	505,87	-	-	-	-	-	-	-
37	20.11.2023	444	ПНЕ-11 -	Неслаток	1000000000000	17805,76	14838,13	2967,63	-	-	-	-	-	-	-
38	23.11.2023	451	ПНЕ-02 -	Неслаток	1000000000000	1000,00	833,33	166,67	-	-	-	-	-	-	-
39	27.11.2023	455	ПНЕ-11 -	Неслаток	1000000000000	3185,48	2654,57	530,91	-	-	-	-	-	-	-
40	24.11.2023	452	ПНЕ - -	КРИВУН МИХАЙЛО БОГДАНОВИЧ	291772067180	200000,92	166667,43	33333,49	-	-	-	-	-	-	-
41	27.11.2023	459	ПНЕ-11 -	Неслаток	1000000000000	49300,00	41083,33	8216,67	-	-	-	-	-	-	-
42	16.11.2023	441	ПНЕ - -	ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ТАВРИЧ"	309069309114	150000,52	125000,43	25000,09	-	-	-	-	-	-	-
43	22.11.2023	449	ПНЕ-02 -	Неслаток	1000000000000	34855,28	30712,73	6142,55	-	-	-	-	-	-	-
44	27.11.2023	453	ПНЕ-11 -	Неслаток	1000000000000	5187,38	4322,82	864,56	-	-	-	-	-	-	-
45	20.11.2023	446	ПНЕ - -	КРИВУН МИХАЙЛО БОГДАНОВИЧ	291772067180	150000,19	125000,16	25000,03	-	-	-	-	-	-	-
46	29.11.2023	462	ПНЕ-11 -	Неслаток	1000000000000	15200,00	12666,67	2533,33	-	-	-	-	-	-	-
Усього за звітний (податковий) період						146503,36	122130,15	24272,21							
З них включено до уточнюючих розрахунків за звітний (податковий) період															

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
24	15.12.2023	17.11.2023	2484	ПВЕ	ТОВАРИСТВО ОБМЕЖЕНОГО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ "ТОСТИВНА МЕРЕЖА"	443479826585	130,39	-	1109,91	223,98	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25	15.12.2023	17.11.2023	2481	ПВЕ	ТОВАРИСТВО ОБМЕЖЕНОГО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ "ТОСТИВНА МЕРЕЖА"	443479826585	745,02	-	620,85	124,17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26	15.12.2023	17.11.2023	2483	ПВЕ	ТОВАРИСТВО ОБМЕЖЕНОГО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ "ТОСТИВНА МЕРЕЖА"	443479826585	1322,00	-	1104,17	220,83	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27	15.12.2023	17.11.2023	2480	ПВЕ	ТОВАРИСТВО ОБМЕЖЕНОГО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ "ТОСТИВНА МЕРЕЖА"	443479826585	265,20	-	221,00	44,20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
28	15.12.2023	17.11.2023	2479	ПВЕ	ТОВАРИСТВО ОБМЕЖЕНОГО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ "ТОСТИВНА МЕРЕЖА"	443479826585	372,42	-	310,35	62,07	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29	15.12.2023	21.11.2023	75	ПВЕ	ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ТЕРМЕС-1"	313457309076	9316,00	-	7780,00	1556,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	30.11.2023	15.11.2023	50	ПВЕ	ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ТЕРМЕС-1"	313457309076	6210,00	-	5175,00	1035,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього за звітний період							522025,89	-	43901,58	87004,31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Дата подання копії реєстру 1 9 . 1 2 . 2 0 2 3

Подано електронну копію реєстру до контролюючого органу.

Керівник (уповноважена особа) /
Фізична особа (законний представник)

Івасик Василь Васильович
(ініціали та прізвище)

(підпис)

реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта 1

Головний бухгалтер (особа, відповідальна
за ведення бухгалтерського обліку)

Лисак Лілія Василівна
(ініціали та прізвище)

(підпис)

реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта 1

М.П.

2 3 3 3 7 6 2 4 6 7 0

2 9 8 1 3 1 8 0 4 3

1 Серію та номер паспорта зазначають фізичні особи, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний територіальний орган Державної фіскальної служби України і мають відмітку у паспорті.